

1
2019/2020

KARIS

REDAKCIA

**Karis – the school magazine,
časopis Bilingválneho gymnázia
Milana Hodžu v Sučanoch**

**Ročník deviaty, číslo prvé
(september, október, november),
náklad 200 kusov**

Šéfredaktorka:

T. Slyšková

Zodpovedný pedagóg:

Mgr. M. Steiner

Zástupca šéfredaktora:

T. Košárek

Grafika:

R. Ďurina

Prispievatelia v tomto čísle:

A. Mináriková, A. Pavcová,
D. Novyzedláková, E. Káľusová,
E. Pavlíková, J. Abrahám, J. Svýba, K.
Hojová K. Kvasnicová, K. Pirháčová, M.
Sereková, N. Hilbrychtová, N. Papšová,
R. Démuthová, T. Ďaďová, T. Košárek,
T. Slyšková, V. Fajnová, Z. Hudáčová

Tlač: P+M Turany

Vychádza s podporou: Študijný fond n.o.

OBSAH

4	Vy stromčeky okol Rajčianky
7	Žiacka školská rada
8	Adaptačný
9	Vitaj na GBAS-e, Altánok!
10	O filme and everything else
14	The Schedules
17	Playlist môjho života
20	Eurotrip
22	Ešte som nebol v Karise
26	Absolvent
28	Festivalová dilema
31	na slovíčko s prvačou
34	Politics
36	Biology club
36	Psychology corner
40	Óda na módu
42	Ecology
43	Recenzie
46	Orol sučiansky

magazine_karis

Karis- the school magazine

Zdravím!

Volám sa Terézia, narodila som sa v znamení váhy a pochádzam z malej dedinky neďaleko Rajca. A taktiež som novou šéfredaktorkou KARISu, pretože napriek žiadostiam celej školy bývalí piataci museli odísť na univerzity. Toto miesto som zdedila po Lucke Magáthovej, ktorej by som sa ešte takto spätne chcela poďakovať za zaujímavú príležitosť.

Nikdy som si nemyslela, že by som sa ocitla v publicistickom svete, nieto ešte že by som sa stala šéfredaktorkou, no život je nevyspytateľný. Nemôžem sa však sťažovať - napriek stresu z nedodržania deadlinov a frustrácie z nekonečnej grafiky je KARIS úžasný. Je to komunita kreatívnych ľudí, ktorí sú rozhodnutí zmeniť svet (rovnako ako väčšina žiakov tejto školy) a začínajú už tu, na škole.

Je obdivuhodné vidieť toľko ľudí spolupracovať na jednej veci. Rovnako na našej škole funguje veľa ďalších vecí, ako sú prefekti, ŽŠR alebo krúžky, no výsledok KARISu sa od nich podľa mňa líši - tento malý časopis, ktorý práve držíte v rukách, je dostupný pre kohokoľvek a verím, že si všetci dokážu nájsť časť, ktorá ich zaujme. Nech už si ho kúpite alebo ho čítate od spolužiaka v lavici (tento spôsob je nami veľmi neodporúčaný), vždy si ho radi prečítate a nájdete si v ňom to svoje. Nieкого možno zaujme interview s učiteľom, iných skôr móda alebo situácia vo svete, niekto rád pozerá recenzie, aby vedel, ktorú knihu si prečíta nabudúce. Je tu z každého rožku trošku.

Taktiež by som rada pozdravila prvákov, ktorí doteraz možno ani nevedeli, že náš školský časopis existuje - áno, naozaj máme na škole aj časopis! Vydáva sa viac-menej každý štvrtrok a zapojiť sa doň môže ktokoľvek na škole, kto chce ukázať svoj názor na vec. Pokiaľ sa medzi vami nájdú žurnalistické duše, neváhajte sa k nám pridať - vždy privítame nové prírastky.

Verím, že aj toto číslo vás osloví a každý si nájde to, čo ho zaujíma. Poctivo sme ho pripravovali, aby to bol opäť raz KARIS, na ktorý sa vždy všetci tešia. Tak nečakajte a dajte sa do čítania!

T. Slyšková

VY STROMČEKY •

OKOLO RAJČIANKY

Na začiatku roka nám do učiteľského zboru pribudla nová učiteľka - slečna Jasenovcová. Keďže je tu iba mesiac a takmer nikto na tejto škole o nej nič moc nevie, rozhodli sme sa opýtať jej za vás.

Odkiaľ pochádzate?

Pochádzam z Rajca, čo je mestečko pri Žiline. Študovala som v Trnave, ktorú som si vybrala, pretože sa mi najviac zapáčila a prišla mi ako jedna z najlepších škôl.

Vždy ste vedeli že budete učiteľkou biológie?

Nie, môj prvý zámer bola medicína, no tá mi nevyšla, tak som šla na pedagogiku, kde som vyštudovala bakalára.

Veľmi ma to chytilo, zaujala ma biológia a chémia, tak som zostala aj na magisterské štúdium... no a dnes som tu (smiech).

Prečo práve GBAS? Ako ste sa dopočuli o tejto škole?

Rozprávala som sa s jednou žiačkou, ktorá sem chodí na školu, pýtala som sa jej ako škola a keď mi ju opisovala, povedala som si, že tam chcem učiť, tam to musí byť super! Skúsila som si dať žiadosť, ale nečakala som, že má vezmú, keďže mi prišlo, že táto škola je na úplne inom leveli. Chcela som sem ísť a pracovať so žiakmi, ktorých mi Dominika opísala - proste aktívnych, čo aj teraz vidím (smiech).

Často ma posúva, keď neviem odpoveď na otázku, ktorú sa ma niekto spýta na hodine - na vysokej sme sa to napríklad neučili, prijať, že aj napriek tomu, že si učiteľ, nevieš odpoveď. Je dôležité to jednoducho prijať a potom nájsť odpoveď na tú otázku. Na praxi to bolo o dosť iné ako realita, ale zvykám si.

Naplnili sa vaše očakávania? Aký je váš názor po prvom mesiaci?

Napríklad v učiteľskom zbere je veľmi príjemná atmosféra a priateľské vzťahy. To ma veľmi prekvapilo, lebo som čakala, že každý sa bude starať o to svoje, ale tu naozaj, pokiaľ mám nejakú otázku, môžem ju konzultovať s pánom Záborským alebo aj ostatnými vyučujúcimi. Je to podľa mňa veľký benefit pre začínajúcich učiteľov, lebo sa môže ďalej rozvíjať, pokojne aj z iných predmetov ako tých, ktoré učí.

U žiakov som mala očakávania, že budete veľmi aktívni, čo sa mi aj potvrdilo. Hlavne sa mi na vás páči, že máte úplne iné myslenie... teda nie doslova, ale často mi položíte otázku, ktorá mi nikdy nenapadla a ja zostanem prekvapená a trochu zahanbená, že som nad tým nerozmýšľala, ale potom si poviem, že je to super a rozvíja ma to.

Je niečo čo sa vám tu nepáči?

Zatiaľ sa mi tu páči a rada by som tu zostala (smiech). Uvidíme ako bude. Chcela by som tomu dať aspoň rok a potom myslím, že budem vedieť zhodnotiť, či sa hodím na prácu s takýmito žiakmi.

„Keď už som tu, je to pre mňa makačka.“

Líšila sa vaša príprava na vysokej škole od toho, ako to funguje na tejto škole?

Na vysokej škole nás tlačili do toho, aby to malo štruktúru - úvod, motivácia žiakov a tak... tu je to trochu voľnejšie, aspoň mi to zatiaľ tak príde. Necítila som, že by som si musela toto všetko pripravovať od začiatku do konca pred každou hodinou, stačí mi pripraviť si to, čo idem učiť a odprezentovať to pred žiakmi. Zatiaľ to pôsobí tak uvoľnenejšie, viem že na niektorých školách si žiadajú striktnú štruktúru.

Možno trochu menej príjemná otázka - čo vy a angličtina? Myslíte si, že viete dobre pripraviť našich žiakov na maturitu?

V prvom rade som si myslela, že to bude jednoduchšie, ale človek má často problém odhadnúť tie riziká pred tým, než do toho ide. Ale teraz keď už som tu, je to pre mňa makačka. Aj dnes na hodine som sa pýtala, aké chyby som robila. Keďže som angličtinu doteraz moc nevyužívala, robím základné chyby a je to pre mňa celkom drsné, ale snažím sa.

Myslím si, že na maturity budú žiaci veľmi dobre pripravení, už len z toho dôvodu, že máte angličtinu na dobrej úrovni, a keďže v druhom a treťom ročníku dostávajú veľa informácií. Štvrtý a piaty ročník sú skôr také opakovanie, vy tie veci už máte v hlave.

Možno vám nebudem vedieť pomôcť s tým, ako sa čo vyslovuje, ale určite vám budem vedieť vysvetliť, ako čo funguje a pomôcť zopakovať a dostať do hlavy.

Angličtinu som mala na základnej aj na strednej, ale na vysokej sme nemali nič s angličtinou, aj keď sme si žiadali. Keď som mala voľno, tak som sa snažila pozeráť filmy po anglicky, aj keď občas som mala nutkanie si zapnúť slovenské alebo české titulky, keďže som sa celkom strácala. Snažím sa však zdokonaľiť v angličtine, chodím na C1 kurz na jazykovú školu, no aj tam mám pocit, že sa strácam. Rada by som chodila aj v rámci vyučovania na hodiny angličtiny, no nedá sa to moc skĺbiť, keďže sa nám často hodiny prekrývajú, tak som si aspoň požičala učebnice (smiech). Snažím sa pozeráť aj viac filmov a čítať knihy, no zatiaľ jediné knihy, ku ktorým som sa dostala, boli biologické. Ale cítim, že za veľmi krátky čas som sa naučila veľa a verím, že sa budem iba zlepšovať.

„Často sa dozviem niečo, čo by sa ku mne inak asi nedostalo.“

Kolkokrát sa vám stalo, že by si vás žiak alebo učiteľ zmyšľal so študentom?

Raz cez prestávku si ma žiak nevšimol a trochu urážlivo zhodnotil poznámky, čo ma celkom zaskočilo, ale povedala som si, že aj ja som bola kedysi študentkou a tých poznámok je naozaj dosť, to priznám, ale biológia je naozaj obširná veda. Potom sa prišiel aj ospravedlniť, tak som to vzala nakoniec s humorom. Ale je to aj výhoda, pretože sa často dozviem niečo, čo by sa ku mne inak asi nedostalo. Občas to aj zamrzí, ale potom neskôr som ja rada, lebo je to priama spätná väzba a tá je najlepšia na osobný rozvoj.

Chceli by ste niekedy v budúcnosti mať vlastnú triedu?

Chcel aby som si to vyskúšať, čo to obnáša, lebo som počula, že je to veľa papierovačiek. Ale chcela by som vedieť, aké to je mať vlastnú triedu a byť s ňou toľko rokov a kvázi si ju vychovať. Musí to byť pekné stretnúť sa potom po škole a rozoberať, čo im pomohlo a aký majú oni na vás pohľad po takej dobe.

Veríte v znamenia?

Bola som striktne proti tomu, ale začala som cvičiť jógu a meditovať... ale naozaj neviem, či si iba človek pospája veci, ktoré si chce pospájať, alebo je za tým naozaj niečo. Nevie, ako by som to vysvetlila, ale od určitého momentu na to verím.

Máte obľúbené jedlo?

Veľmi rada si dám bryndzové halušky, keď sa odniekiaľ vraciame a zastavíme sa v kolibe.

Oblúbený nápoj alebo drink?

Nealkoholický asi voda, lebo to mi najlepšie uhasí smäd a alkoholický asi mojito.

Chceli by sme sa poďakovať slečne Jasenovcovej za rozhovor a veríme, že sme vám ju ako osobu priblížili a uhasili vaše najpálivejšie otázky.

**T. Slyšková &
R. Démuthová**

Ahojte GBASač!

Jednou z najkrajších vlastností GBASu je, že vždy sa niečo deje. Ani tento rok tomu určite nebude inak, no a ruku k dielu, aby bolo o kvalitný program postarané, rozhodne pripojí aj žiacka školská rada. Myslím, že veľa z Vás už ani netreba pripomínať, čo všetko Vás čaká a neminie. Už v októbri sa chystá Halloween, počas ktorého sa škola aj žiaci vždy zmenia na nepoznanie. Na nepoznanie plno len tých najvzornejších žiakov zaplní naše lavice počas návštevy Mikuláša a jeho pomocníkov. Christmass assembly zároveň s Vianočnou školou plnou hudobných vystúpení, kreatívnych workshopov, zaujímavých prednášok a najmä skvelej atmosféry nám skrásia posledné dni pred prázdninami. No a v neposlednom rade, počas Vianočnej aj Valentínskej pošty budete mať možnosť napísať si všetko, čo Vám na srdci leží.

Nezabudnite, že všetky novinky pre Vás publikujeme na našej webovej stránke a na instagrame. A keby ste boli zvedaví, čo sa deje počas našich stretnutí, zápisnice z každého jedného sú uverejnené vo Vašich ročníkových skupinách.

Tento rok sme trošku netradične začali len v zostave ôsmich, no už čoskoro sa k nám po prváckych voľbách, ktoré prebehnú v októbri, pripoja ďalší dvaja členovia. Zatiaľ však akékoľvek Vaše nápady a podnety privítajú z druhého ročníka Natália Michalcová a Peter Kasenčák, z tretieho ročníka Dario Mikuš a Erika Grolmusová, zo štvrtého ročníka Samuel Mihalčík a Šimon Pekar, a z piateho ročníka Dominika Kovačovičová a Daša Novosedláková.

Tešíme sa na našu spoluprácu a ďalší nabitý rok!

Vaša ŽŠR

ADAPTAČNÝ

Všetci sme si ním prešli, nie všetci si ho pamätáme - adaptačný týždeň. Tento rok k nám opäť prišli vystrašení prváci, pre ktorých mala naša škola pripravený prvý týždeň školy trochu odlišný od toho, čo čakali. No študenti nie sú jediní, pre ktorých je prvý týždeň školy strašidelný - ich triedni učitelia si rovnako musia hľadať cestu ku svojim novým žiakom. Z tohto dôvodu vám prezentujeme dva pohľady na začiatok tohtoročných prvákov na našej škole - pohľad učiteľa a pohľad prváka.

Mrs Brosinger

Finally, I have got used to them. However, they shouldn't even have been mine. I inherited them like unexpected treasures from my colleague who left this school. The 1. A class.

Adaptation week was a bit of a leaking roof if I say so myself: the student trapped in a rented flat, the wallet lost on the first school day, team-buildings and the building of teams. Besides that we visited the open air museum, which unexpectedly and unfortunately left some of us feeling a little colder; fortunately no digits were lost on that day. We interacted with wild animals in The Museum of Andrej Kmeť and stood speechless watching the also-speechless fire engines.

I spotted the difference: I used to be responsible for myself exclusively. Now, I am getting used to taking care of 25 other people: "Ms. Brosinger, where can I get a student card? Mrs. Teacher, Is the timetable gonna change again? What about museums? Any more waiting for us?" "Yes", I answered. Even GBAS is a museum of sorts - I am talking about the exquisite historical building it is set in, not the institution, of course.

After a month, I can easily say: I have finally got used to them. Hopefully, they will get used to me as well. We have years ahead of us.

Tatiana Migová

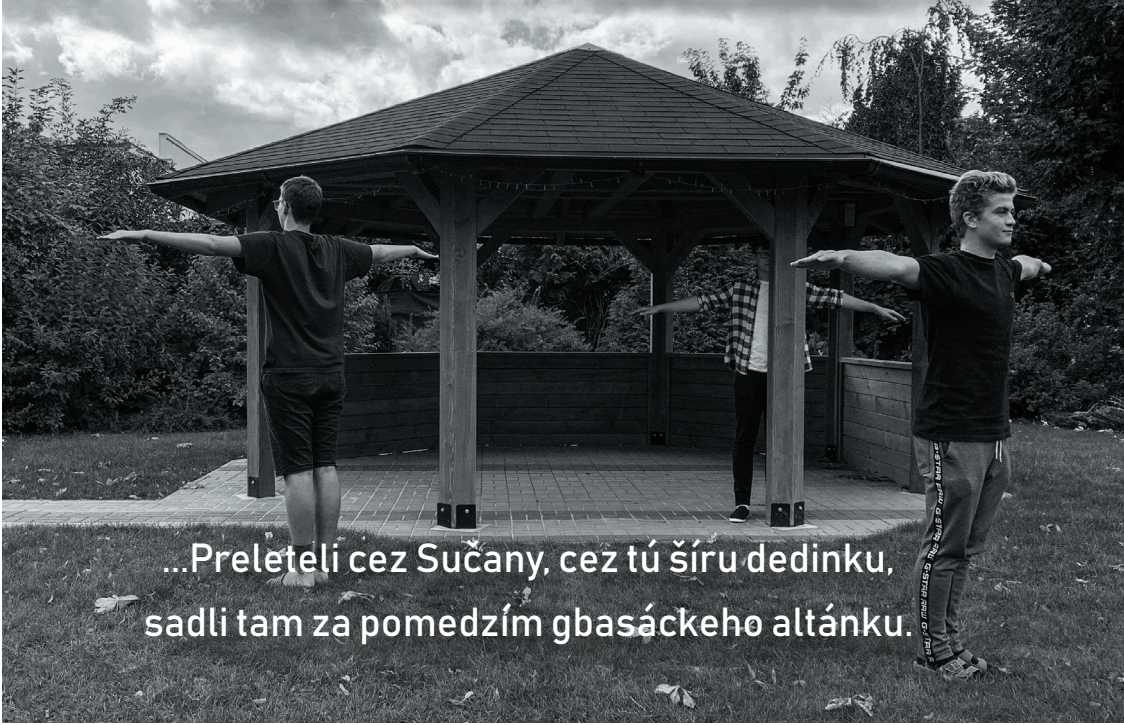
Celkom ma mrzelo, že sme nemohli robiť veci, ktoré boli pôvodne naplánované kvôli počasiu, ale inak bolo celkom fajn. Trošku sme spoznali školu a Martin, boli sme v skanzene, kde bola dosť zima a fúkalo, ale zvládli sme to.

Videli sme múzeum hasičstva a jeho areál vo Vrútkach, kde sme následne aj zostali asi dve hodiny a hrali sa rôzne športové hry. Išli sme tam peši, pretože „Prechádzka nám prospeje“. Ale nestažujem sa, aspoň sme sa rozprávali a boli dlhšie spolu. Posledný deň bol podľa mňa najlepším. Chvíľu sme pobudli v telocvični, kde nás rozdelili do skupín a hrali sme rôzne zábavné hry aj na grasse, ktoré pre nás pripravili prefekti.

Celkovo by som program ohodnotila pozitívne.

T. Sľášková

Vitaj na GBAS-e, Altánok!

...Preleteli cez Sučany, cez tú šírú dedinku,
sadli tam za pomedzím gbasáckeho altánku.

A zavše je to už nejaký ten piatok, čo sa na našom zelenom, pomaly jesennom a rosou pokropenom trávniku týči nový objekt- drevený altánok. Ešte v prenatalnej fáze výstavby nebolo jasné, čo tých 8 pilierov zoradených do osemuholníka predstavuje. Všímate si ho už hodnú chvíľu, ale kariéra a status altánku sú do dnešného dňa stále neodhadnuteľné, no však zato sa môžeme pozrieť na architektonické či estetické práce, ktoré oceňujeme na výbornú. Výber umiestnenia je vyhovujúci, nezasahuje do veľkého priestoru Grass-u. Výzorom pekne zapadá do prostredia a vytvára rodinnú atmosféru.

A ako bonus, čiže úplne zadarmo, ponúka vám (alebo aspoň vašim taškám) príjemné útočisko pred snehom, dažďom či slnkom.

A teraz ruku na srdce- kto tam pravidelne trávi svoje voľné chvíľe? Nízka návštevnosť je možno spôsobená nepraktickosťou a nekomfortnosťou. Asi nie je tak veľa ľudí, ktorí by sa miesto tieňa pod stromami na mäkkom Grass-e utiahli pod tieň vybetónovaného altánku, všakže? Čiže v prípade posedenia odporúčame si doniešť stoličky.

Suma summarum, ak by ste sa teda rozhodli altánok navštíviť, otvorený je celoročne, v zime moc neodporúčame dlhší pobyt, keďže žiadny mráz dýchajúci na „okná“ sa vás nespýta, či môže vojsť a vy, bohužiaľ/bohudďaka, (podľa toho koľko testov v daný týždeň máte) skončíte s nádchou.

N. Papšová

O FILME

AND EVERYTHING ELSE

with Ali Bednáríková

V niektorých umelcoch rastú príbehy ako konáre na stromoch, postupne sa rozrastajú a zaplňajú ich duše, až kým ich nevypustia do širého sveta. Iní majú svoje múzy, ktoré im šepkajú v snoch a inšpirujú volaním do ucha, ktoré však už nikto ďalší nemá šancu počuť. Nech už je to tak alebo onak, Alica Bednáríková je jedným z týchto umelcov. Naša bývalá šéfredaktorka Karisu a ašpirujúca režisérka, čo momentálne študuje na VŠMU. Bolo mi čťou vytvoriť s ňou tento rozhovor.

Na začiatok možno trochu klišé otázka, ale prečo si kedysi zvolila GBAS ako strednú školu?

V tom čase som robila prijímačky na dve školy, na gymnázium do Čadce a na GBAS a nevedela som sa rozhodnúť. O GBASe som v tom čase veľa nevedela a potom sa ku mne náhodou dostalo staré vydanie Karisu, čo je paradoxné, keď sa na to tak spätne pozerám (úsmev). Keď som si ho tak čítala, vyzeralo, že je okolo neho vytvorený akýsi kult a tá škola sa mi zapáčila. Bola to taká uzavretejšia komunita, len čo je pravda. Išla som vtedy z ôsmeho ročníka a – to si pamätám – vtedy som bola jediná, ktorá si dala prihlášku na dve gymnáziá. Bol to čudný pocit a na poslednú chvíľu som ju chcela stiahnuť, pretože som úplne nevedela, či to chcem takto hrotiť (smiech). Ale nakoniec som rada, že som to urobila.

Čo ti z našej školy najviac chýba?

Sú to, samozrejme, ľudia, ale je to aj o ľuďoch v priestore školy, pretože keď sa s nimi stretnem mimo nej, je to vždy fajn, ale už to nie je pocit, keď sa vídame na chodbách, alebo na hodine biológie, ktorá nás oboch

nebaví alebo francúzštine, ktorú som si navolila iba preto, aby sme ju prekecali. Tým som chcela povedať, že je to vždy pekné, len z toho chýba istý element (čo však zas nie je vždy zlé).

Je to o atmosfére, lebo to bolo úplne iné, keď sme sa kamošili v škole. A chcela by som na to mať nejakú sofistikovanejšiu odpoveď, ale takto je to asi najlepšie zhrnuté (úsmev). Ale je to pravda! Lebo tie stretnutia sú vždy super – dosť udržujem kontakt s ľuďmi z GBASu, hlavne s tými, s ktorými to má cenu udržovať a tá atmosféra je znovu veľmi ťažko navoditeľná.

Ako by si zhodnotila prvý rok na VŠMU, ktorý je za tebou? Veľká zmena?

Je to veľká sranda a stále neverím, že mám toľké šťastie, že chodím na školu, kde môžem natáčať filmy a nazývať ju školou. Leto pred začiatkom školy som bola na Islande s mojou kamoškou a celé to leto sme sa rozprávali, aké to bude (ona sa hlásila na VŠVU – vysoká škola výtvarných umení – pozn. red., no napokon nešla), takže som o tom príliš rozmýšľala a potom mala pocit, že neviem odísť z GBASu. No a tu mám pocit, že naša škola je veľmi komunitná, hneď v októbri bol na škole Áčko fest, čo je festival študentských filmov na našej škole. A ja som ešte mala tú náтуру z GBASu - hlásiť sa ako dobrovoľník na všetko (úsmev), takže som premietala s pánom Slainkom, ktorý je hlavný premietач a človek na všetko a on so mnou chodil po škole a každému ma predstavoval a bolo to obrovské šťastie. A následne je každý deň after party – je to päťdňový festival, takže...(smiech) tak sa to naštartovalo a mám pocit, že sme istým spôsobom nútení poznať sa medzi sebou a veľmi veľa ľudí som spoznala vďaka tomu, čo by sa inak nestalo, keby som išla – ako som plánovala – do Anglicka, lebo veľa ľudí zistilo – keď tam prišli – že si tam nevedia nájsť svoje miesto. Preto som veľmi šťastná, že mne sa to miesto na VŠMU nájsť podarilo.

Uvidíme ťa teda v najbližšej dobe na nejakých festivaloch?

Chcela by som ísť na filmový festival Pocity, ktorý bude v Prešove, a dúfam, že niektoré premietnu aj na Áčku, ale teraz je to skôr zložitá, lebo moje filmy z prvého polroku – na tých vidno, že si ešte testujem remeslo, a tam sme robili veľa tímových filmov, každý týždeň sme boli rozdelení v iných skupinách, každý režisér si vyskúšal robiť s každou zložkou, s iným človekom, vždy s iným zvukárom, strihačom, scenáristom. A vtedy sme boli nútení toho robiť veľmi veľa, no a to bol čas, kedy som mala veľa zlyhaní, čo sa týka postprodukcie, a to ma veľmi mrzelo, lebo reálne nemám ani jeden z tých filmov dorobený, a preto ich nemôžu nikde vysielat'. Lebo filmy, čo sa premietajú na klauzúrach (skúšky na konci roka), tak to neboli finálne filmy, ale iba pracovné verzie. A následne som robila 2 krátke kameramanské cvičenia, pri ktorých si kameramani mohli niekoho zavolať, pokiaľ mali veľa práce, a ja mám zhodou okolností bratranca, ktorý je na kamere, čo ma zavolať, takže to bol strašne super. Dúfam, že sa to podarí, lebo si vždy vymyslím strašne náročné veci, ktoré nie vždy úplne vyjdú – keď vyjdú, tak je to šťastie a niekedy...niekedy to úplne nevyjde – s ním sme spravili kruhovú masku, malá a veľká ručička v hodinách – odďaľovali sme to a išlo to dolu hlavou...mali sme kaskadérky a zavesili sme ich do vzduchu, lenže to neboli laná, ktoré by sa dali len tak vymazať v počítači, takže teraz máme dve dievčatá, čo visia vo vzduchu na lanách (smiech).

Uvidíme, či to niekto vymaže, film sme posielali aj do Prahy, takže dúfam, že sa to vydarí, pretože v ňom nie sú starosti s hudbou ani ostatné veci, čo sa musia riešiť pri ostatných filmoch.

Podobné ako Wes Anderson – on robí také farebné filmy. (fotka sem a sem)

Hľadáme retušéra!

Aké to je so študentským životom v Bratislave? Aký je intrák?

Hrozný. Ja som bývala na intráku tento rok a povedala som si – nikdy viac. Ja mám rôzne alergie na prach a podobne, a tak sa mi tam nedalo existovať. Ja som tam chodila prespať, a tým pádom mi to išlo strašne do peňazí, nakoľko som tam nevedela písať. Chodievala som písať do kaviarní a potom som míňala strašne veľa na kávičkovanie. Ale na druhej strane som našla veľa dobrých kaviarní! A teraz idem konečne na byt, takže sa veľmi teším. Je to starý byt v centre, úplný trash, je tam zima a fúka a zvonku vyzerá, akoby tam nikto nebýval, že je dávno opustený, ale tak...stále je to pekné (smiech). Ideme tam so spolužiakmi..ten byt mali pôvodne naši spolužiaci, no každý tam pobudne iba nejakú chvíľu a potom sa presunie na miesto, kde je aj izolácia, ale ja som v tomto ešte celkom naivná a vychutnávam si pocit, aký mi ten byt dáva. Ale k Bratislave ako mestu som mala predtým taký neurčitý vzťah, lebo veľa ľudí ju neznáša. Teraz si však myslím, že je to hlavne o komunite ľudí, ktorá je z môjho pohľadu taká malá, takže sa mi dnes už nestane, že by som išla napríklad do divadla a nestretla niekoho, koho poznám, a to ma na tom strašne baví! V tom kruhu je to taká dedinská atmosféra...samozrejme že ma trocha mrzí, že som nešla do Anglicka alebo inam, ale na druhej strane viem, že túto atmosféru by som inak nemala.

Prečo si však nešla do zahraničia?

Rozhodovala som sa hlavne podľa toho, aké som mala náročné prijímačky, dávala som si ich na VŠMU, na FAMU a do Anglicka . Na FAMU ma ako jedinú nezobrali, čo bolo však úžasné v skúsenosti, ktorú mi to dalo. Prihlásila som sa na odbor scenáristiky (nakoľko na réžiu spolu s faktom, že som prakticky ešte nič nenatočila sa prihlásiť nemalo cenu) a dostala som sa do druhého

kola! Bola som jediná Slovenka a prišla som tam s tým, že neviem absolútne nič, a tak som neuspela, nakoľko zvyšní ľudia to neskutočne prehrotili, ale dalo mi to veľmi veľa. To všetko som potom využila pri prijímačkách, lebo keby som išla na tie s vedomím, že som úplne nepripravená, asi by som neuspela. Na prijímačky bolo treba odovzdať 1 film ako portfólio (tak som im odovzdala filmy dva, pričom dodnes nechápem, prečo ma nepreškrtli v zoznamoch už vtedy, lebo úroveň tých filmov bola skrátka hrozná. Ďalšia časť bola fotoscenár, ktorý som robila s Jurajom Michalcom (taktiež absolvent gymnázia – pozn. red.) ako úplní amatéri. A posledná časť portfólia pozostávala z 3 poviedok, 1 námetu a ešte 2 rozborov filmov. A napokon ešte 10 filmov a kníh, ktoré ma ovplyvnili asi najviac, ktorý by som už teraz zopakovať nevedela, nakoľko som ho písala úplne z brucha. Zachránili ma asi osobné pohovory a písanie poviedky, ktorú sme mali ešte písať na mieste. S tou som na FAMU pohorela, pretože väčšina ľudí ju už mala napísanú dopredu. Tie témy sú postavené veľmi všeobecne, a preto sa to spraviť dá. Ich zaujíma viacej, či dokážeš písať zaujímavo ako to, či si sa odklonil od danej témy. Písala som poviedku „Účel svätých prostriedky“, ktorá bola o mužovi, ktorý umrel a dostal sa do neba, ale následne zistil, že je tam iba kvôli tomu, že jeho rodičia podplatili svätého Petra. A potom sme ešte v druhom kole boli rozdelení do troch trojíc, kde si každý mal napísať etudu a s dvomi zvyšnými hercami si ju zrežirovať, aby sa ukázalo, ako dobre vieš s ľuďmi komunikovať.

Čo všetko musíš ako režisérka ovládať?

Obsluhuješ kameru, píšeš si scenáre? No, tak by to byť nemalo, ale samozrejme, robí sa to (úsmev). My pracujeme tak, že si napíšeme scenár, pri čom vidím, ako málo pracujeme so scenáristami.

Ja mám to šťastie, že bývam v byte so scenáristkami, a preto vždy s nimi diskutujem o tom, čo je práve potrebné. Ale to nie je štandard. Ja som si vždy napísala scenár a potom ho išla riešiť s produkčnou. Tá je druhá najhlavnejšia, keď chceš režírovať akýkoľvek film, hneď po kamere. Tam sú ukryté aj všetky peniaze, kto tam má hrať, čo to má byť, aká bude scéna ap. A potom na mieste herecká akcia. Ono je to ten jeden človek, ktorý stojí pri všetkom. A takisto si chodíme so spolužiakmi asistovať na filmy. Hoci to tak vôbec nevyzerá, asistent réžie je neskutočne dôležitá postava a tam som sa aj najviac zatiaľ naučila. Vždy diriguje ľudí, hlási im, kam sa majú posúvať, pričom som si nikdy neuvedomila, akú má to všetko dôležitosť, až kým som to neuviedla na vlastné oči.

Pozícia ženy na poste režiséra je však stále pomerne netradičná. Stretla si sa už aj s odmietavými postojmi ľudí?

Je mi to téma veľmi blízka, mám kamarátku, s ktorou som preberala veľmi veľa tém, čo sa týkali sexizmu, a vyslovím to takto. Tieto veci sú systematickým problémom – na VŠMU berú aj dievčatá, ale v našom ročníku

som momentálne jediná. V nižšom sú teraz dokonca 3, ale to je iba jeden ročník. Myslím si, že na Slovensku je réžia stále vnímaná ako mužské remeslo. Takisto na kameru berú veľmi málo dievčat, na produkciu sa zase prijímajú takmer samé dievčatá...tieto povolania sa berú neuveriteľne mužsky. Takže tento odkaz je smerovaný mladým režisérkam, aby sa nevzdávali, lebo si pamätám, ako mi kedysi niekto povedal, ako sa dievčatá na réžiu neberú – a nie je to pravda.

Keby si mala niečo odkázať terajším GBASákom, čo by to bolo?

Juj, to by bolo veľa vecí. Nevieam, či som jediná, kto išiel z nášho ročníka na umelecký odbor a nebola som nejako veľmi pripravená. Viem, že v našej triede sa kládol neskutočný tlak na to, aby sa išli študovať technické smery, resp. niečo spojené s vedou. A preto ma vždy poteší, keď sa dopočujem o GBASákoch, ktorí chcú ísť študovať umelecké smery, pretože to s nimi nie je márne. Mala som veľa spolužiakov, ktorí chceli ísť na umelecké smery (fotografia ap.), ale napokon sa rozhodli pre vedu, na čo malo vplyv i to prostredie. Veď aj ja som si ešte v tretiaaku doniesla priehrštie brožúrok, kde som si krúžkovala, ako chcem ísť na neurovedu do Anglicka (smiech). Ten odkaz by teda z mojej strany bol, že pokiaľ to niekoho baví, tak by mal ísť týmto smerom. A pokiaľ ťa neprijali, zobrať si gap year tiež nie je najhoršia voľba. Chcela by som, aby chodilo viacero ľudí z našej školy na umelecké odbory. Študovanie týchto smerov ti dodá úplne iný pohľad na svet. Aspoň duch GBASu a jeho komunita ti toho veľmi veľa dá, a preto sa to podľa mňa veľmi pekne dá – pretransformovať do umenia.

Ďakujem za rozhovor.

T. Košárek

THE SCHEDULES

It's the weekend before the beginning of the school year. Everyone is excited, some people (probably the new Year 1s) are very, very worried. There is, however, one small problem – the schedules. Or rather, the lack of them. The chat groups are buzzing with frustration, since everyone is incredibly curious as to what their new schedule will be. It's a mess for a lack of a more suitable word.

Nobody knows what's happening, everyone is getting more and more frustrated, when all of a sudden – they're there!

The notification that a new schedule was uploaded makes all of our worries go away. Well, at least so we thought.

The schedules look a bit messy, with quite a few holes in them, but at least they exist and we know what they look like. Except – do we? When you count the total number of lessons you have, something doesn't add up. You think it's because you haven't really needed to count all that much these past few months and you count it again. But it still doesn't fit. Instead of thirty hours a week you have twenty-six. Your friends have sixteen. Some only have French in their schedule. Some lucky people (maybe even most of the students – who knows at this point) have their whole schedule. Greatness! But wait – this isn't a Harry Potter movie.

How am I supposed to be in two lessons simultaneously? I can't have PE at the same time as Maths, I'm not Hermione! There're maybe two people in your whole year who have a rather solid schedule.

You decide that it is okay. It's not your first year and there has always been some amount of confusion at the beginning of the school year with the schedules. It's just the first draft, surely it will all be alright by the time we actually start learning. Your classmates mostly agree. There's still time.

You come to school on Monday. The schedules are still kind of a mess, but currently you don't care. You're standing in the gym, wondering why you paid 20 cents when you could've just gone on barefoot instead, and try to focus on the speech. You come to class, your form teacher says more or less the same things as always. You missed the class a bit and talk with your classmates. You complain about the schedule and the day seems like any other first day of school. You come to class the next day. Your first classroom of the day is full. Maybe even fuller than you're used to – there's only one chair left and that is at the end of the classroom. You cannot hear yourself think over the thirty people there. The teacher comes and explains that there is currently a little bit of difficulty with the schedules. You think that's quite obvious, seeing the amount of people in your classroom. You wonder if all classrooms are like this – it wouldn't make sense, there has to be a classroom with like ten people. You wish you were in that classroom right now, just as more buzz starts to take over the classroom. You start learning. A pretty classic Monday at school. Except it's Tuesday.

In each class you have that day, some teachers complain. Some try to be subtle, saying that it's a little discomfoting, but not saying they explicitly hate it. Some simply say that this whole thing is a mess.

You hear that this year, someone new took on the task of the schedules. You suddenly understand why it's been such a mess. If it's somebody's first time doing this, it only makes sense that it isn't perfect. People are starting to joke about it, it's probably going to be solved by the end of the week. Everything is fine. Imagine a little dog saying that in the middle of a burning room. Except you don't know the room is burning. Yet. The first week is fun. You have three ninth lessons in a row. You tell yourself it's okay, because it's temporary. Surely nobody can have that many ninth lessons in a row. The teachers continue complaining and you get a little more insight into how this situation came to be, but you don't complain. Your schedule cleared up pretty well.

Your friend doesn't have any lessons in her schedule. She's told to simply go home. You're a bit jealous, because you would definitely prefer to just go home right now. School is hard. Your friend makes her own schedule and goes to classes according to it. You wish you had her self control. You'd be at home, watching movies, probably. It's for the best that your schedule actually exists. It's starting to get resolved, at least a bit. People whose schedules stayed a mess even after the first two days come in person to ask for help. It seems like a good plan – you come to the teacher responsible for the schedule and they change it so that everything fits. People get their subjects shaken up a little bit and it's all good, maybe except for the few who need to change the subject they have chosen back in May, because they no longer fit their new schedule. Most of them find themselves in geography instead of whatever they have chosen. It's frustrating, because maybe they needed them for university, but it's easier than rearranging everything from the beginning. Everything seems to finally be okay.

You start noticing the flames in the room now, but it's fine! You're fine.

New rumours start. Apparently the entire schedule is getting changed now. It's too much of a mess. People don't fit in classes. Some teachers are close to refusing to teach because, every day, there are new students in their class. We're already a month late and it's only the first week of school. You think new schedules could be a good way to save this.

The next week arrives and the new schedule comes. Everyone expected it to happen on a Friday so there's no confusion. Instead it happens during the ninth lesson on Wednesday. You think it's fun until you look at your schedule. You're missing subjects and yet again find yourself at Hogwarts. You text the teacher responsible on EduPage, describing your problem. It's too late to deal with it in person. You get a school-(or maybe only year-)wide message informing us that we should be calm and that the schedule will be alright, we simply need to give it some time.

We do not give it time.

More people get angry and frustrated, wondering what on Earth is happening, and planning to boycott this. You are ready to join the boycott, but then again, boycotting won't help. Probably. A day off would be nice. You tell others that it probably won't make sense. Some agree, others don't. You go to school the next day. Your schedule starts with the fifth lesson, so you take your time to get there. When you do, apparently, you have already missed three lessons that you were supposed to have. Your schedule didn't show any of them. Oh, bother.

Eventually, however, things do calm down. It did take the whole month of September for the schedules to make sense, but it gave way to some artistic portrayals (read: memes) of the current situation at our school (even some teachers got in on this one)

and made us feel closer to each other. Or at least that what we should tell each other is to not be angry over this whole situation again. And what does this story tell us? That we should let our friends help us when we are in times of need, everything will eventually sort itself out and that schedules are very, very difficult to make. And also that the perfect schedule does, in fact, exist, and that it is thirty-two lessons of EKO per week.

11.9.19 ▾									
	1 8:10- 8:55	2 9:05- 9:50	3 10:00- 10:45	4 11:05- 11:50	5 12:00- 12:45	6 12:55- 13:40	7 13:15- 14:00	8 14:10- 14:55	9 15:00- 15:45
Po	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19		EKO 2.19	
Ut	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19				EKO 2.19
St	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19		EKO 2.19	
Št	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19			
Pi	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19	EKO 2.19			

T. Slyšková

PLAYLIST MŤJHO ŽIVOTA

Prvé číslo Karisu v školskom roku 2019/2020 je veľmi pravdepodobne pre žiakov prvého ročníka úplne prvé číslo, ktoré držia v rukách. Práve preto sme sa rozhodli, že by bolo najlepšie vám priblížiť ľudí, ktorých na chodbách stretávate najkratšie - prvákov. Určite so mnou však budete súhlasiť, keď poviem, že najznámejší prváci sú práve GBAS súrodenci. A tento ročník je špeciálne bohatý na tento úkaz. Nájdeme v ňom súrodencov absolventov, súčasných študentov starších ročníkov, ale taktiež súrodencov žiakov, ktorí našu školu opustili v prospech zahraničných škôl.

Jedni z mnohých sú napríklad Tabita Mikušová, ktorej brat Dário Mikuš je žiak tretieho ročníka, a Lucia Ptačinová, ktorej brat Jano Ptačin by bol tento rok spolužiak nás, piatakov. Práve Tabita a Lucia zostavili zoznam pesničiek, ktoré aktuálne najradšej počúvajú, a ku každej

pre vás priložili krátke vysvetlenie. Samozrejme, dúfajú, že aspoň trošku rozšíria vaše hudobné repertoáre. Prajeme príjemné počúvanie playlistu.

Tabita Mikušová

Nový prírastok do playlistu:

Come a Little Closer- Cage the Elephant

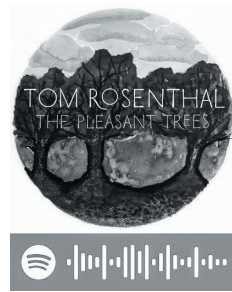
Skupinu Cage the Elephant som objavila len nedávno, keď mi ju kamarát odporučil, a ich pesničky si najčastejšie púšťam na dlhých cestách vlakom. Určite by som každému poradila vypočuť si aspoň jednu pesničku a spraviť si vlastný názor. Možno sa napokon tiež stane vašou obľúbenou skupinou.

Stávka na prvý dojem:

Go Solo- Tom Rosenthal

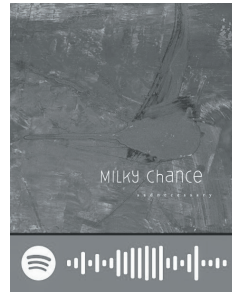
Toma Rosenthala som si oblúbila najmä vďaka jeho hlasu. Je veľa pesničiek od neho, ktoré mám rada, ale vybrala som práve túto, pretože je jedna z prvých, ktoré som počula. Už vtedy ma zaujala hlavne svojím textom a melódiou.

Asociácia s GBASom?

Stolen Dance- Milky Chance

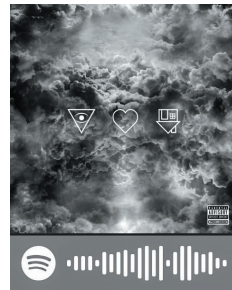
Táto pesnička má veľmi chytľavú melódiu a vždy, keď ju počujem, spomeniem si na prijímačky na GBAS, pretože hrala cestou v aute. Pustím si ju vždy, keď si chcem zlepšiť náladu alebo len tak zabudnúť na všetky myšlienky a odreagovať sa.

Jesenný výber:

Sweater Weather od The Neighbourhood

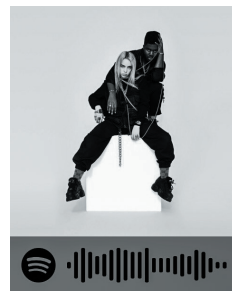
Vonku sa začína ochladzovať a to znamená, že tu je opäť jeseň! Tomu som prispôsobila aj výber hudby a momentálne hrá v mojich slúchadlách práve táto pesnička. Počas toho, ako ju počúvam, si najradšej vychutnávam teplý čaj v pohodlí domova.

Masterpiece:

Lovely- Billie Eilish

Mám veľmi rada Billie Eilish, a preto je veľmi ťažké vybrať iba jednu pesničku, keďže si myslím, že je veľmi talentovaná a všetky od nej sú dobré. Pesničku naspievala spolu s Khalidom a spojenie ich dvoch dokonalých a špecifických hlasov je proste masterpiece.

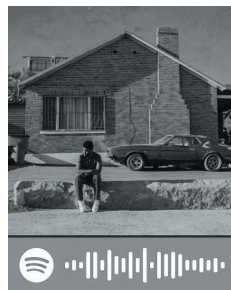

Lucia Ptačinová

Ťažký výber:

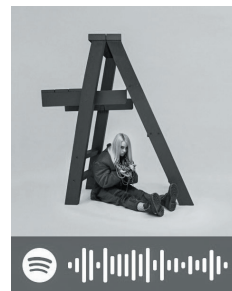
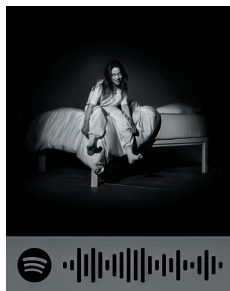
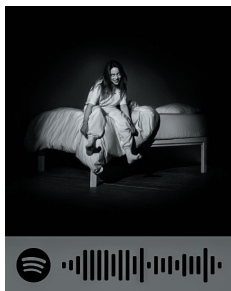
Suncity - Khalid

K tvorbe Khalida ma priviedla kamarátka, ktorá ho počúva takmer stále. Keďže mám momentálne od neho niekoľko obľúbených pesničiek, ktoré sú chytľavé, bolo ťažké vybrať len jednu. Túto však mám asi najradšej, môžem ju počúvať kdekoľvek a kedykoľvek, vždy je na ňu ten správny čas.

Trikrát Billie Eilish - I love you, idontwannabeyouanymore, wish you were gay

Keďže tvorba Billie Eilish patrí medzi pochmurnejšiu, púšťam si ju, keď som smutná alebo chcem len tak ležať a oddychovať. Popritom sa pri jej pesničkách dobre zamýšľa. Je naozaj ťažké vybrať si len jednu, ktorá by mala patriť do tohto playlistu, preto sem musím zaradiť rovno tieto tri.

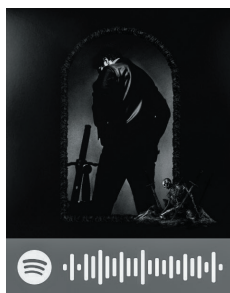

A dvakrát Post Malone- Goodbyes, Saint-Tropez

Každý má svoj druh hudby, pri ktorej sa učí. Mne tvorí pozadie pri učení Post Malone. Rovnako aj pri ceste vlakom alebo autobusom.

A dôvod?

Mám veľmi rada melódiu týchto pesničiek.

Pesničky vybrali: T. Mikušová, L. Ptačinová
Napísali a upravili: K. Kvasnicová, T. Ďaďová

Otázka peňazí nás študentov trápi neustále, a keďže naša vášeň cestovať je naozaj veľká, vždy sa snažíme nejako sa do zahraničia dostať a užiť si trošku zábavy, bez toho, aby sme minuli príliš veľa peňazí. Dnes máme veľmi veľa možností cestovať takmer zadarmo, ale ako to urobiť ešte lacnejšie?

Európska únia podporuje študentov v cestovaní mnohými projektmi - Erasmus+ youth exchange, trainings, mini Erasmus atď. Rovnako sa do povedomia slovenských študentov každoročne dostane aj program Discover Europe a mnoho študentov odíde spoznávať krajiny EÚ. Tento program poskytuje študentom vlaky zadarmo, a tak získate lístok (samozrejme za určitých pravidiel) na vlaky po celej EÚ, bez potreby akejkoľvek finančnej účasti na lístku na vlak. Každoročne sa na tento projekt hlási tisíce ľudí z celej únie, avšak len zlomok ľudí túto možnosť dostane. My s kamarátmi sme boli tí šťastní, ktorých nielen vybrali, ale dostali sme sa na projekt v skupinovej prihláške,

a tak sme mohli vycestovať ako partia kamarátov, čo prinieslo mnoho výhod.

Náš Eurotrip začínal v Bratislave, kde sme sa dostali na prvý vlak, ktorý šiel za hranice. Presunuli sme sa do Salzburgu, nádherného mesta, ktoré sa nachádza neďaleko Álp. Náš plán však nebol v tomto meste aj zostať, a tak sme sa, po malej káve na čistom vzduchu opäť presunuli do vlaku pokračujúc do Norimbergu.

Norimberg je menšie nemecké mesto (približne ako Bratislava, čo je na nemecké pomery malé), nachádzajúce sa v Bavorsku. Mnoho jeho častí je fotografovaných a zaujímala nás aj jeho historickú časť centra mesta. Ak máte len 2 hodiny na to, aby ste obehli celé mesto dookola, tak musíte buď mať veľmi rýchlu chôdzu alebo si požičať elektrické kolobežky, ktoré nájdete všade po uliciach. V Nemecku stoja už od 0,15€ na minútu a dokážete sa na nej previezť na veľa miest. Ak si chcete niečo pozrieť zblízka alebo sa ísť pozrieť na nejakú pamiatku, tieto kolobežky si jednoducho odparkujete, a ak vám ich nikto nezoberie, môžete ďalej pokračovať na svojej ceste.

Norimberg bol pre nás trošku sklamanie, keďže jeho historická časť je plná obchodov známych fashion značiek, čo celkovo kazí dojem budov.

Nemecké vlaky sú jedny z najrýchlejších na svete. Ich rýchlowlaky ICE dosahujú rýchlosť v niektorých úsekoch až 270 km/h, a tak ste schopný sa po Nemecku presúvať vysokou rýchlosťou. Nie je potrebné za cestu platiť ani len rezerváciu miesta, takže vás žiadne skryté poplatky neprekvapia. Našou nasledujúcou zástavkou bol Kolín nad Rýnom, kde sme už mali zaplatený hostel. Po už takmer 24 hodinovom cestovaní a prespávaní len vo vlakoch sme zvolili taxík namiesto chôdze na ceste do nášho hostela, pretože taxíky v tomto meste vôbec nie sú drahé. Mesto je to nádherné a hlavne čarovné. A to najmä ak si požičiate už spomínané elektrické kolobežky uprostred noci a môžete sa preháňať prázdnyimi ulicami tohto mesta. My sme zvolili trasu priamo do centra, kde sa nachádza Kolínsky dóm, kvôli ktorému sme spali práve v Kolíne. V tejto obrovskej katedrále sa nachádzajú aj relikvie troch kráľov. Ak som už raz povedal, že je to čarovné mesto, tak to myslím takmer doslova. Preháňať sa na kolobežkách uprostred noci okolo najväčšej gotickej katedrály na svete, bez prítomnosti akýchkoľvek iných ľudí má niečo do seba. Rovnako ako aj kričiaca pani z okna: "Hier schlaffen wir!". Rovnako čarovné je aj keď sa vám v tomto meste stratí kamarát a vy ho nájdete až na druhý deň ráno - ale dôležité je, že sa našiel.

Presun do Amsterdamu trval takmer 6 hodín a urobili sme tak hneď ráno, aby sme mali celý deň v Meste snov a splnených želaní - jedine takto sa dá nazvať mesto Amsterdam. Bol som v ňom už viackrát, ale je tak výnimočné, že vás úplne pohltí.

Určite netreba zabúdať na Rijsk museum, ktoré je pre ľudí od 18 rokov a menej úplne zadarmo; a kto by nechcel vidieť Rembrantove alebo Van Goghove maľby. Toto mesto je rovnako bohaté aj na nočný život.

V centre nájdete kluby takmer na každom kúsku, môžete sa poriadne zabaviť a čo najviac sa vyblázniť.

Po Amsterdame sa začala naša cesta chýliť ku koncu. Po štyroch dňoch nás čakal už len posledný presun pred spätnou cestou, a to do Berlína. Bola to dlhá cesta, ale vo vlakoch sa veľmi dobre spí, keďže jazda je monotónna, tichá a rýchla. Berlín je mesto rôznych záhad, napríklad: celodenný lístok platí len do 03:00, alebo majú dve metrá a nikto nevie načo. Jedno je klasické metro a druhé je "S-bahn", ktoré jazdí aj pod zemou aj nad zemou. Takmer nikto s vami nebude hovoriť po anglicky. Napriek tomuto všetkému a obmedzenému času, ktorý sme v tomto meste mali, sme toho stihli pomerne dosť aj vďaka E-kolobežkám. Technické múzeum, ktoré sme si zaradili na zoznam: "Čoskoro sa vrátim" alebo muzejný ostrov, ktorý sme si chceli prehliadnúť trošku viac.

Po tomto náročnom týždni nás už len čakala cesta domov v maďarskom vlaku, ktorú sme prežili bez ujmy.

Tento program dáva študentom, ktorí mali 18 rokov, nádej na cestovanie. Treba síce spĺňať nejaké tie podmienky, avšak dostať sa môže viac-menej ktokoľvek.

Ak o tom uvažujete, prestaňte a okamžite, ako to bude možné, si dajte žiadosť a prihláste sa. Z cestovania si predsa každý uchová len tie najlepšie spomienky a zručnosti a to na celý svoj život.

J. Abrahám

EŠTE SOM NEBOL V KARISE

Deň za dňom, Karis za Karisom, ani sa nenazdali a už sa stali, citujem - sučianskymi dôchodcami. Všetko to začalo dávno, keď sa títo traja výnimoční piatáci –Dáška Novosedláková, Maťo Koprda a Tomáš Buchel spoznali a vďaka tomu, že ich GBAS a rôzne iné sily spojili, máme my teraz šancu pozrieť sa prostredníctvom týchto pár otázok na to, akými ľuďmi boli, sú a čo nám odkazujú do budúcnosti.

Prečo si myslíš, že si ešte nebol/a v Karise?

T: Asi som príliš ľahko prehliadnuteľný, netuším. (smiech)

M: Asi nebola vhodná príležitosť. (smiech)

D: Každý na GBASe má potenciál byť protagonistom aj hlavného rozhovoru, keď sa ho ujmu správni žurnalisti na správnu tému a vytiahnu z neho všetky jeho zázraky. Lenže miesta je málo a žiakov veľa, a tak sa len zlomku dostane zaslúženej pozornosti. A preto som rada, že som tento priestor dostala, než by som rozmýšľala, prečo nie už skôr.

Ako chceš, aby si ťa mladšie ročníky zapamätali?

T: Ako niekoho, na kom sa dá zasmiať, aj keď človeku do smiechu veľmi nie je.

M: Popravde, väčšinu z nich ani nepoznám, ale asi ako v pohode chalana, s ktorým sa vôbec nemusia báť porozprávať.

D: Ako niekoho, kto neváha vrhnúť sa v ústrety každej novej výzve a dobrodružstvu s úsmevom na perách a zápalom v očiach. (To, že rozmýšľam až potom, či to bol dobrý nápad, by si už pamätať nemuseli...)

Čo by si odkázal/a všetkým nasledujúcim generáciám na gbase?

T: Nech si ho užijú čo najviac. A vyjdú odtiaľ ako lepšie verzie samých seba spred tých 5 rokov, čo prišli.

M: Aby sa zbytočne netrápili kvôli známkam a učeniu (nepodceňte maturitu!) a radšej sa snažili tvoriť dobrý kolektív.

D: Odpovede na otázku čím bol pre teba GBAS? sa v našom ročníku veľmi rôznia. Pamätám si, ako mi počas adaptačného týždňa v prváku ktosi povedal, že na GBASE si každý nájde skupinku bláznivú presne podľa svojich potrieb.

Práve preto je každého definícia týchto rokov iná. A to je tým najdôležitejším, čo by sa malo zachovať. Tým, ktorí na to už prišli, gratulujem, a tým, ktorí majú pocit, že to tak nie je, odkazujem, že musia hľadať lepšie. Teraz viac ako kedy predtým a asi aj viac ako kedy potom je vo vašej moci pretvoriť si týchto päť rokov na čokoľvek, čo len chcete. Stačí nájsť tých správnych ľudí.

Čo ťa najviac hnevá na mladších ročníkoch?

T: Toto bude znieť veľmi paradoxne vzhľadom na moju povahu, ale sú momenty, kedy som aj ja trochu letargický a potrebujem svoj pokoj a práve vtedy to preruší kakofónia v podobe hluku mladších ročníkov. Ale inak sú skvostní. (opäť smiech).

M: Mňa je ťažké nahnevať, takže zatiaľ nič.

D: Zdá sa mi - a to nie len na GBASE, že mladšie generácie začínajú mať viac sebedomia a menej sebareflexie. Cítim sa ako starý človek zo stereotypných vtipov, keď hovorím, že im chýba pokora. No myslím to v dobrom. Čím skôr si uvedomia, že k ich cieľom ich dovedie len podpora, znalosti a inšpirácia od ostatných, tým lepšie skôr začnú žať skutočné úspechy.

Ak by ste sa mali spolu zhodnúť na vašej spoločnej obľúbenej učebni, ktorá by to bola?

Jednohlasne schválená 1.13.

Mal/a si počas svojho pôsobenia na Gbase moment, kedy si chcel/a odísť?

T: Nemyslím si, že taký niekedy bol. A po toľkých rokoch si už ani neviem predstaviť vhodnú alternatívu ku GBAS-u.

M: Hneď prvý týždeň som sa chcel vrátiť na moju základku, lebo moja introvertná povaha nezvládala tak veľa nových ľudí :) ale nebolo cesty späť, keďže som išiel z 9. ročníka.

D: Klamala by som, keby som povedala, že nie. No napriek týmto chůtkam som vždy vedela, že GBAS mi síce veľa vzal, no ešte viac mi dáva a dal. Tak je to ale asi so všetkým, do čoho sa v živote pustíme naplno.

Myslíte si, že je duch Gbasu naozaj mŕtvy?

T: Myslím si, že aj keby to s ním vyzeralo veľmi zle, tak vždy zostane na GBAS-e nejaká jeho časť, ktorá nás bude držať aspoň trochu pokope.

M: Isto nie, aj keď by som tu rád videl učiť niektorých bývalých učiteľov.

D: Nie, určite nie. Napriek tomu, že každoročne s odchodom piatok a nástupom nových generácií sa veľmi mení, to podstatné už viac ako štvrtstoročie prežilo, a tak verím, že vytrvá aspoň ešte raz toľko. Tým myslím chuť celej komunity zachovať pluralitu štýlov, identít a záľub, ktoré sa miesia a navzájom obohacujú. Pestrosť, otvorenosť a ambicióznosť - to v duchovi asi naveky pretrvá.

Dávaš si cereálie do mlieka alebo mlieko do cereálií?

T: Mlieko do cereálií, samozrejme predsa.

M: Cereálie do mlieka.

D: Záleží, čo sa mi prvé dostane pod ruku. Ale väčšinou mlieko do cereálií.

Ako by si opísal/a vaše trio a vaše spolunažívanie na Gbase jednou vetou?

T: Keď máme my spoločne skvostnú náladu, tak to svet ešte nevidel. Ozaj.

M: Pokiaľ sedím na hodine s týmito dvoma, tak sa mi ťažko dáva pozor (especialy na nemčine).

D: Naše trio je akési útočisko pred vplyvmi civilizácie, a tak asi aj vyzerá naše spolunažívanie - rob čo cítiš a v úletoch ťa bez váhania podporíme.

Máte v ročníku nejaký rozpor, ktorý sa s vami ťahá celých 5 rokov (príklad: druháci a doboška či horalka)?

T: Napríklad taká hopsalka/skákalka/hophopka.

M: V 2.ročníku sme mali kauzu skakalka/hopka/hop-hopka/skákacia loptička/neviem čo ešte a je stále nevyriešená (pokojne urobte anketu) a druhákom odkazujem, že to je horalka (je to napísané aj na obale, všetko ostatné sú fejky.)

D: Mali sme - guláš či guláš - lenže to veľmi rýchlo rozlúskla pani Mičáňová s Pravidlami slovenskej výslovnosti. Kodifikačnou príručkou, ktorú zástancovia gulášu teraz zatracujú.

Čo ti bude z Gbasu najviac chýbať?

T: Veľa vecí. Celkovo atmosféra, spolužiaci aj učitelia a samozrejme Sučany.

M: Komunita, nulté s pani Vantarovou, návštevy privátov (aj Lipy, ak sa to nemusí cenzurovať), Šútovo a, samozrejme, spolužiaci.

D: Atmosféra slobody, ktorá je pre GBAS taká unikátna. Málokde je taká pestrosť ľudí, toľko rôznych komunit, ktoré ale nie sú navzájom výlučné. Sami určite viete, ako to vyzerá na mnohých (mimo)školských akciách, cestách vlakom na intrák či počas náhodných stretnutí v kuchynke.

11. Povedz nám o nejakom skrytom talente, o ktorom veľa z nás nevie?

Tomáš: DÁŠKA: Dáška vie naozaj skvele spievať, keď sa jej pustí ABBA alebo slovenská pop poézia, potom je nezastaviteľná.

Maťo: TOMÁŠ: Latino pohyby. Ešte som nevidel nikoho, kto by ho tromfol na parkete.

Dáška: MAŤO: Vie odplašiť medveďa spevom. Je to overené.

13. No, Tomáš, a posledná špeciálne pre teba, prečo albánsky žrebec?

Myslím, že keď som mal asi 13-14 rokov, tak som prvýkrát videl Rockyho, kde sa spomínalo niečo so žrebcom. A keďže som napoly Albáнец a levy alebo osamelí vlci sú príliš mainstream, tak vznikol albánsky žrebec.

WHY I THINK OF GBAS EVERY TIME I HEAR ADAM ĐURICA

(You only miss 100% of the chances you don't take)

After the longest summer break of my life (literally – it has been 4 months) I finally sit at my desk and write again. Not that I didn't have time for it (obviously, I had plenty of time), but I just couldn't find the right thing to write about.

Naturally, as every writer, I needed inspiration. Four months have passed since I left GBAS. Many of you, dear readers, are dreaming of this moment, (im)patiently waiting to leave school at any given opportunity, which I totally understand – I've done that too. The inspiration I have been looking for came quite surprisingly. When I was asked to write something for my beloved Karis, I immediately jumped at the opportunity to stay in touch with the place where I spent 5 years of my life.

Now let me tell you, GBAS is an inspiration in itself, you can take whatever you want from it, but your time there is only as good as you choose it to be. The

school year has already started for you, and I'm sure you're already falling into the hated-by-many stereotype of a high school life. GBAS can sometimes make you feel stressed – who could forget the late night studying for 3 tests in one day while writing an essay about that book you've *totally* read (imagine having deadlines for Karis in addition to that)? Sometimes it felt like my whole world was falling apart, sometimes I didn't even have time to think about that because my mind was constantly circling around all the things I had to do. We all know how overwhelming GBAS can get.

The thing is, however bad things were, when I look back now, memories of GBAS that come to mind first aren't the bad ones. The school itself gives you numerous opportunities to express yourself – be it your artistic and poetic tendencies, your passion for science, or sport – and whenever you feel like something's missing, you can always create it yourself!

There's no limit really, if you're passionate about something, show it to other people and spread the knowledge in the field. Personally, I am very grateful for the students, but also the teachers who were brave enough to help us find and figure out how to turn our passions into practical work and develop new skills. To this day, I am very thankful to Karis, the Creative Writing and Journalism clubs (and there are many different ones) for helping me get to where I am now – studying what I love – and always pushing me to do better (you know who you are, thank you!).

I am aware that sometimes things go wrong or don't turn out the way you initially expected – it happens all the time and it will definitely happen again. It doesn't matter if you're new to GBAS or already thinking about Maturita, you're still there, fighting your way through. There's always time to do things differently,

do more or try something new – and make the most out of it. 5 years of GBAS maybe mean nothing to you now, maybe it's the time when you find out who you are and what (or who) you love, but bear in mind that all these things depend really and only on you.

Cherish your time at GBAS, eat good (and affordable) food, laugh a lot with the people who treat you right, get out of your comfort zone, do things that bring joy to your life. Do new things. Create. Don't just wait till it all ends. When you leave GBAS, your life changes completely, it's inevitable, but there will always be that place inside your heart which entirely belongs to GBAS. I know this sounds sentimental, even a few months ago I would think the same.

Whether it's the friends who remind you of it, the teachers, the broken hearts, the memes, infamous songs echoing around the streets of Sučany, all the Polish tradesmen selling clothes and veggies at the main square, people leaving and getting into your life – all of these things will always stay at GBAS. Maybe there's no spirit of GBAS that we've tried so hard to find so many times, maybe it's never existed, I don't know. But one thing I can say with certainty is that you can always create your own memories of that magical place in Sučany. Do it your way. Make the most of GBAS and GBAS will make the most out of you.

M. Sereková

FESTIVALOVÁ DILEMA

Idem? Neidem? Čo tam budem vlastne robiť? Musím dodržať dresscode? A ako mám vydržať 3 dni bez sprchy? Ale veď je to vlastne drahé...

Pre mnohých slovo festival symbolizuje reťaz za sebou idúcich, intenzívnych, letných, na zážitky bohatých dní, plných slnka, hudby a zábavy. Mnohokrát sa to blíži až k pocitu oslavy života či mladosti. Zase pre iných je toto slovo skôr strašiakom. Úpal, únava, pokrívajúca hygiena a preľudnené priestory - aj takéto asociácie sa vynárajú z ľudského podvedomia. Potom sú tu skôr neutrálne zmýšľajúci jedinci, pre ktorých je fenomén festival zahalený rúskom tajomstva.

A najmä (no nielen) týmto Aliciam je tento článok venovaný. Pozrieme sa v ňom, resp. prostredníctvom neho najmä na to, aké typy festivalov existujú, čo sa na nich

dá vidieť a zažiť, taktiež si porovnáme určité aspekty konkrétnych festivalov, konajúcich sa na Slovensku, a nakoniec si z toho spravíme, ale to už potom každý zvlášť, pre nás pravdivý záver. Tak pome na to!

Vybrala som práve festivaly, umožňujúce sprostredkovať (aj) moje autentické skúsenosti, aby sme sa zbytočne netočili len vo víre všeobecných poznatkov.

Začnime napr. Grape festivalom. Koná sa na piešťanskom letisku (11. ročník festivalu Grape bude musieť byť z dôvodov zvýšenia počtu letov presunutý na iné vhodné miesto, no kam konkrétne je ešte stále v procese riešenia, takpovediac vo hviezdach) ponúka hojnú zmesku elektra, rapu, d'n'b, rocku a všetkých možných alternatív, vytvorených z týchto a ešte ďalších žánrov. Úloha je jasná => zostať alternatívnym a multižánrovým. Cena lístka rok čo rok stúpa (2017: 35€-55€/2019: 49€-69€), no táto tendencia je priamo úmerná

narastajúcej kvalite eventu.

Grapeu sa počas 10 rokov fungovania podarilo nazbierať zopár silných sponzorov, a teda si môže dovoliť 7/8 nonstop (nie naraz) fungujúcich stageov, na ktorých za ten čas vystúpilo nie jedno meno svetového rámca a kvality, no hojne podporuje aj slovenskú hudobnú scénu (napr. Korben Dallas, Para, Billy Barman, Gleb, a i.).

Súčasťou programu sú aj mnohé „bokovky“, a to napríklad neočakávaný akustický koncert jednej z prítomných kapiel, tohtoročný narodeninový obed pre sto ľudí (keďže festival po prvýkrát oslavoval dvojciferný vek), ďalej Očistec stage, kde ťa môže prevkapiť doslova hoci kto & hoci čo (vrátane deadmetalu či ľudovej nôty), no taktiež tzv. Červená armáda – performance group, vytvorená zo stovky tanečníkov, nepredvídateľne sa objavujúcich a vystupujúcich po celom festivalovom areáli.

Tento festival zvykne mávať už spomínaný dresscode (t.j. téma, ktorej by sa mali návštevníci držať pri tvorení svojej vizáže a outfitu), no nepovinný, takže sa nemusíš báť nevpustenia na festival v prípade oblečenia si svojich obľúbených šiat či nohavíc.

Ďalej má okrem bohatého nočného programu aj denný (spomeniem napr. Silné reči), ale pri všetkej úprimnosti, práve toto je miesto, na ktorom by sa dalo ešte (jedno) značne popracovať. V porovnaní napr. s Pohodou (ktorá taktiež dostane svoj priestor), kde človek doslova nevie, na akú prednášku či diskusiu by zašiel skôr, je čas obeda na Grape venovaný skôr rekonvalescencii po prebdenej noci.

A týmto štýlom sa spoločne nenútene prehupneme do iného, i keď v mnohom podobného festivalového sveta, toho pohodového.

Asi najznámejší slovenský festival, lákajúci práve svojou rozmanitosťou a vekovou flexibilitou, schopný prijať po dobu 3 dní do svojho trenčianskeho letiskového náručia až 30 000 návštevníkov, no jednoducho Pohoda.

Pri kúpe lístka si predsa len treba siahnuť trochu hlbšie do vrecka, ale opodstatnene, keďže sa tam zvyknú objavovať mená ako The Chemical Brothers, Lykke Li alebo Tame Impala. V prípade tohto festivalu som bola nútená si pomôcť vyspovedaním mojej kamošky & účastníčky, a teda použijem práve prvé vety jej vyjadrenia, keďže ich autenticita presahuje hranice mojej originality:

„Zdravím, čo sa týka vybavenia, tak ako to už na festivaloch býva, vzdávam hold toaletám. Samozrejme, nie klasickým toi-toikám, aj keď boli pravidelne vyprázdňované a čistené, ale najmä keramickým wc-kam, ktoré neboli síce vždy hneď poruke, no spravili z neidentifikovateľnej masy opäť ľudské bytosti.“ Ďalej sa venovala tomu, či je to vlastne plus. „Veď nemajú byť festivaly práve manifestom slobody a naturálnosti?“ Potom vypichla pár pozitív, napr. nabíjacie stanice na telefóny, no taktiež už spomínanú bohatosť programu, ktorá jej umožnila nechať ten svoj po celý čas vypnutý vo vrecku.

A na toto by som už rada nadviazala ja, pretože treba poznamenať, že festivaly sa vo všeobecnosti snažia byť apolitické, ale na druhej strane sa nedá

donekonečna diskutovať o ekológii a vegánstve... Na tohtoročnej Pohode sa diskusia zúčastnila aj pani prezidentka Zuzana Čaputová, v roku 2018 to bol zase vtedajší prezident Andrej Kiska. Tento ročník si taktiež zaspomínal na Zamatovú revolúciu a nezabudlo sa ani na Dušana Mitanu. Ďalej treba podľa jej slov vyzdvihnúť Glebovu show, ktorá bola so svojím 10-tisícovým publikom všetko, len nie undergroundová.

Tento interpret vystúpil aj na ďalšom letnom festivale, o ktorom ide byť práve reč: Skaly. Približne 3-tisícový festival s krásnou lokalitou na Slniečnych skalách v Rajeckých Tepliciach sa snaží ponúknuť veľa, no počas svojej 2-ročnej existencie si ešte nie úplne stihol vytvoriť vlastnú identitu a originálny koncept.

Festival je to opäť multizánrový, ale čo sa týka hudobného repertoáru jednoznačne prevládali drum'n'bass a techno. Tento ročník sa niesol v duchu pokrívajúcej organizácie a drsných SBS-károv, ale viac ročníkov sa rovná viac skúseností, a teda ešte nič nie je stratené.

Na druhej strane treba pochváliť napr. denné aktivity pre deti vo forme rôznych súťaží, divadelné vystúpenia žiakov martinského SSUŠ a Potulnú čajovňu, ktoré urobili z tohto festivalu jedno útulné a príjemné miesto. Cena lístka bola pre ročník 2019 30€ a žiadny dresscode nebol zadaný. A už sa pomaličky ale isto dostávame na miesto, kde sú energické toky po celý čas otvorené a harmónia až priam hmatateľná.

Presuňme sa spoločne na kraj sveta – do Hontianskych Nemiec, kde sa konal 8. ročník festivalu Atmosféra. Tento festival si zachováva svoju intímnosť a doslova

magickú atmosféru práve obmedzenou kapacitou pre zachovanie pohodlia ľudí, t.j. predávaním 1000ks lístkov. Kvalita nad kvantitu. To platí aj o cene, ktorá sa v predpredaji pohybuje okolo 25€. Atmosféra je výnimočná hlavne vďaka vyváženej pestrosti denného a nočného programu. Duša, Diera či Diskusný les, to sú názvy „stageov“, poskytujúcich kvalitný program.

Za spomenutie stojí čítačka literárnej súťaže Medziriadky, na ktorej sa zhodou okolností zúčastnili aj moje dve šikovné spolužiačky, Kaťa Pirháčová a Kamilka Kvasnicová, ďalej live diskusia Denníka N na tému „Fake news versus kritické myslenie“, cvičenie jogy alebo workshop hry na hang (švajčiarskom samozvučnom hudobnom nástroji).

Okrem toho je tento festival náruživým podporovateľom domácej tvorby, a tak je spravidla +/- 90% kultúrnej vložky tvorenej práve slovenskými autormi a autorkami. To platí aj o rôznych často ručných výrobkoch a gastro špecialitách. Hojdacie siete, tuli vaky alebo mäkká tráva, veď to znie ako obľúbené miesta na vystretie kostí každého poriadneho Gbasáka. Na tomto festivale sa až nadpozemsky prelína oddych so zábavou.

Čo viac dodať? Teóriu by sme mali, teraz je na rade prax. Už teraz sa neviem dočkať, ako sa aspoň na jednom zo spomenutých festivalov stretne.

PS: Samozrejme, na Slovensku máme mnoho ďalších skvelých, zaujímavých a originálnych festivalov, no ja som sa chcela podeliť s vami práve o tie, ktoré som si vyskúšala na vlastnej koži.

**V. Fajnová,
K. Pirháčová**

na slovičko s prvačou

Na začiatku roka som si odchytil prvač a spýtal som sa ich na päť otázok. Keďže na začiatku roka boli ešte príliš zmätení, zdalo sa mi to ako ideálny čas na otázky. Pýtal som sa štyroch prvákov, Barbory Matulovej, Lucie Ptačinovej, Ondreja Štrkolca a Emy Muklášikovej, ktorým by som sa chcel ešte spätne poďakovať za interviews.

Aké sú tvoje prvé dojmy z GBASu?

B: Moje prvé dojmy z GBASu sú veľmi dobré. Panuje tu priateľská atmosféra a všetci sú ochotní pomôcť, keď niečo nechápeme. Či už sú to učitelia, alebo žiaci.

L: Pred rokom a 2 mesiacmi by som vôbec neuvažovala nad výberom strednej školy práve v Sučanoch. Sú tu ľudia, ktorí ma presvedčili, aby som išla na GBAS. Dnes som im zato veľmi vďačná. Bez nich by som nemohla zažívať svoje dojmy z tejto školy. Myslím si, že lepšie prvé dojmy som zo strednej ani nemohla mať. Adaptačný týždeň bol úžasný.

Dobre sme sa medzi sebou v ročníku spoznali. Zatiaľ som veľmi šťastná a plná očakávaní na prvé vyučovacie hodiny v tejto škole.

O: Páči sa mi tu – som rád, že som si vybral túto školu – mnohí mi hovoria, že ide o najlepšie životné rozhodnutie, aké som mohol urobiť.

E: Veľmi sa mi tu ľúbi. Najmä to, ako sa nerobia rozdiely v ročníkoch a všetci komunikujú so všetkými. V tomto je tu atmosféra veľmi uvoľnená. Nikto sa nemá problém zoznámiť sa s tebou.

Ako by si zhodnotila svojho triedneho/ svoju triednu?

B: Tak zatiaľ som s triednym spokojná. Sám pán Gombársky nám vravel, že je dosť prísny, no zatiaľ je v pohode, takže to uvidíme.

L: Môj triedny učiteľ je Michal Gombársky. Mám veľmi blízky vzťah k športu, a preto som veľmi rada, že môj triedny je telocvikár.

O: Za triednu mám pani učiteľku Brosinger – počul som už o nej, ale zatiaľ sa mi zdá byť veľmi milá. Nemám však s ňou žiadne hodiny, (údajne až od tretieho ročníka, kedy s ňou budem mať občiansku náuku) takže si neviem utvoriť názor, ale zatiaľ je to v pohode.

E: Mám pani učiteľku Stankoviansku a vyzerá byť celkom milá. Ale zatiaľ nás vôbec nič neučí.

Keby si mala zhrnúť prvý deň do troch slov, aké by to boli?

B: Vlaky, zábava a príhovor!

O: Hasiči, antifašistka a pohoda.

L: Prvý deň sa jednoducho nedá opísať len tromi slovami. Snažila som sa, ale nejde to.

Je tu niečo, čo ťa v prvé dni prekvapilo?

B: Fúha, asi nič také sa nenašlo. Možno len veľkosť jedálne – je dosť malá (smiech).

L: Nečakala som, že všetci budú takí priateľskí. Taktiež medziročníkové vzťahy. Nemá tu problém prísť piatok za prvákom a rozprávať sa s ním ako s veľmi dobrým kamarátom. Poprípade poradiť ohľadom hocičoho, čo je potrebné.

To som veľmi rada, lebo na iných školách to tak vraj vôbec nefunguje.

O: V prvý deň ma veľmi zaskočilo, ako tu meškajú vlaky. Meškanie 12 minút a následne zhučanie od učiteľky (meno ešte neviem), že čo sme si mysleli, veď tu vlaky meškajú neustále.

E: Sranda, noví ľudia a ešte neviem, čo sa bude diať ďalej.

Na čo sa na našej škole tešíš a čoho sa naopak bojíš?

B: Rozhodne sa teším na kolektív a na UK trip. A celkom sa obávam učenia v angličtine a na náročnosť školy ako takú.

L: Teším sa na čas strávený so spolužiakmi, krúžky, ktorých máte naozaj veľa, a v najbližších dňoch na spoznávanie učiteľov. Strach mám trochu z nového prostredia, premiestňovania z učební do učební a, samozrejme, z učenia, ale to patrí k tomu. Sú to skrátka také obavy z toho, že neviem, čo ma čaká.

O: Že to bude rozhodne zmena, nakoľko pre mňa základka nebola práve najlepší zážitok. Čakám tu na viac adrenalínu...čoho sa viac bojím, že je tu príliš veľa učenia v porovnaní so základnou školou. Takže asi toho.

E: Teším sa na to, akým spôsobom sa budeme učiť, a takisto ako budem zvládať učivo v angličtine...a čoho sa bojím, sú testy. A ročníkovky! Ktoré tu všetci spomínajú ako úplný extrém. Takže toho, uvidíme, aké budú ťažké.

T. Košárek

A HOT SOUTH AMERICAN SUMMER

Do you know that feeling when you keep trying something again and again but it just does not work? Well, that is exactly the case with Argentina. This country has gone bankrupt eight times in the past 200 years and it looks like it is going to go bankrupt again, for the ninth time, in the next few months.

Do you know that feeling when you keep trying something again and again but it just does not work? Well, that is exactly the case with Argentina. This country has gone bankrupt eight times in the past 200 years and it looks like it is going to go bankrupt again, for the ninth time, in the next few months.

This Latin American country has such potential. It is a G20 member state. 19 other countries and the European Union belong to this organization and together they produce 80% of the Gross World Product. Argentinians have fertile soil, forests, iron ore, and many other resources. This sounds

like a very good foundation for growth and a stable economy. However, as we can learn from our neighbors (Hi Ukrainians!), this is no guarantee of prosperity. Argentina, similarly to Slovakia, has often had problems with its leaders. Many dictators, autocrats or simply incapable people were at the wheel in Argentina.

One of them was Cristina Kirchner, one of the unskilled autocrats ruling Argentina. She served as president from 2007 to 2015 and Argentinian economy got in such a bad condition mainly through her own fault. It was closed and the government made many interventions to the market.

It resembled the economy of Venezuela and Cuba in many aspects. Inflation was at 25%, while national debt increased by 11.5% from 2014 to 2015. Those are really bad numbers, which indicate even worse numbers in the future.

Her term, fortunately for Argentina, ended. New elections took place and Mauricio Macri won – a pro-reform candidate with a plan to improve Argentinian economic output. He did what he had promised. Argentinian economy came out of recession in 2016 and he ended a 15-year conflict with creditors dating back to 2001 when Argentina last went bankrupt. Macri even got a loan of \$56 billion from the IMF to restart Argentinian economy.

No fairytale lasts forever. His policy of reforms ended shortly after. It was good and effective, but the measures were introduced too slowly and the damaged economy went into an even more decline, spurring a domino effect. From the expected recession of -1.2% in 2019 it went down to -5.2%. Every third Argentinian was classified as poor. 13% of the child population starved. This is something I would expect in a developing country, not in a quite well-developed South American country.

Macri became less and less popular and his numbers declined. He was not the best president, but he at least did something. His predecessors just waited or, worse, damaged the economy even more. However, people nowadays prefer solutions which are good for them, but which do not have to be good for the country, or they support individuals without any practical solutions at all. We can see this trend even in Europe in countries such as the United Kingdom or Italy. Populists win all over the globe,

which seems to prove that stupidity is part of human nature.

This is when our large comeback takes place. Cristina Kirchner enters her candidacy again as vice president of Albert Fernandez (just like her namesake Jana, she has the capacity to make your day even worse). What's more, they were able to win primaries in August by a huge difference. This made international creditors afraid of losing their money because she had been known as a supporter of a closed economy from her previous term. So they stopped investing in Argentina, which made the the situation there even worse. Inflation started to grow and the exchange rate fell. The central bank wanted to stop this, so they tried to stabilize the exchange rate with higher interest rates. They were successful, but it slowed down the whole economy too. So Argentina finds itself in an even worse situation.

President Macri tries to get as many votes as possible by enforcing more social agenda, but it does not look good for him in the presidential elections. They are held in October. So he does not have much time either. Europe should be safe from possible Argentinian bankruptcy and if it does happen, I recommend that you buy some popcorn and watch it all go down online. The President had to flee the presidential palace by helicopter in 2001, too, and there were riots as well. It should be fun.

J. Svýba

BIOLOGY CLUB

Minulý rok sa jedno výnimočné dievča (pre tých, ktorí si ju pamätáte, bola to Zuzana Hudáčová) rozhodlo, že založí biologický krúžok pre deti, ktoré majú rady biológiu, a následne sa vybralo študovať do UK. Pretože jej projekt zožal úspech, tento rok nové tváre otvárajú krúžok znova, aby udržali tradíciu. Rebeka Démuthová, Fedor Župník a Petra Gamanová sa snažia prezentovať rôzne koncepty z biologického sveta, počnúc bunkami a končiac ekológiou, neopomínajúc ľudské telo, rastliny či taxonómiu. Krúžok funguje na dvoch úrovniach - prvá, tá "prednášková", sa stretáva pravidelne v 2.11 v utorky na nulte, zatiaľ čo druhý, ešte nerozbehnutý formát nepravidelných pokusov či prednášok, ešte stále čaká na svoj čas (ktorý ideálne nadíde už čoskoro). V prípade nápadov či záujmu kontaktujte kohokoľvek z vyššie uvedených osôb, alebo 2-11tku v utorok. Zlé slovné hračky a veľa biológie na vás nadšene čakajú.

R. Démuthová

PSYCHOLOGY CORNER

Prof Ian Duguid is a Trust Senior Research Fellow at Centre for Discovery Brain Sciences at the University of Edinburgh. His extensive research aims to describe neural mechanisms behind one of the most underestimated, yet essential neuroscience areas – study of movement. His past papers were published in prestigious science magazines, such as Nature and Neuron, thus he is considered to be one of the best experts in the field. He kindly found time to provide me with answers to questions regarding research and his own story.

When did you first discover your love for science and what were the factors that sparked your interest?

I think it was during high school. I was always interested in nature. There was more of this marine biology or zoology phase I had, looking at the animals and how they interacted. This was because I was brought up in the countryside. But then it was more about the 'why'. How do they do that? What does that? Then there was a link towards the end of high school when I ended up in the hospital for some time with an inflammation of the right hemisphere of the brain. This had two interesting effects during the recovery. Wherever I looked, I walked. I always needed to have someone by my right side, because if I looked on a car, I would walk onto the road. That was the one thing. The second one, which was even more

bizarre, was that I would write the last letter of a word twice. Every time. So that was what triggered my interest in terms of the reason why does brain behave like that after an insult. Biology and the personal account made me interested in the brain and how it coordinates our behavior. I was also interested in medicine and that I why I studied biomedical sciences at the university. To capture the biology, but also medicine and drugs and how it can influence the brain. My first degree was from Pharmacology, but during the Ph.D., I transitioned from Pharmacology being a subject to Pharmacology being a tool, while doing a degree in Neuroscience.

What are the discoveries and scientists that have inspired you throughout your career? How did they influence your work up to date?

Sir Charles Sherrington, in the early nineteen-hundreds. He was the first one to give us a physiology-based understanding of movement. Then there is Gordon Holmes, who was a field neurosurgeon in World War I. He was getting patients with a specific lesion through the back of the head. He was the first one to document this is called cerebellum. These people still had motor

control, but he realized that the way they were moving was sort of rigid, it was not smooth. So he was the first one to document that the cerebellum in cooperation with the motor cortex helped to fine-tune the movements. I think these two historical figures and their findings were the ones who sparked my interest in a movement that we often take for granted.

Why is your research important, what future impact it may have?

Our focus is on motor control. We are a basic biology lab, so we are sort of trying to find the blueprint of how brain coordinates movement, organizes, changes movement, how do we learn movements, how do we adapt movements to the changing environment,... That is in a healthy brain, but clearly, when we understand how

healthy the motor cortex operates, then we have situations such as stroke, Parkinson's disease,... Any of these that have debilitating effects. When we have a blueprint of how everything works in a normal brain that can perpetrate possible entry points for therapeutic intervention. It will let you go then: "That is the area we should focus on

to get rid of tremor.“, or “This is the are we should target.“ So then we will be hopefully able to inform drug companies to design specific drugs that may be able to eliminate some of the symptoms. The second focus we are touching on at the moment is Brain-machine interfaces. We collaborate with a group at Imperial College in London, while

we are working on taking neural data from model organisms and then trying to design interfaces and allow someone who, eg. lost their limbs be able to in a more intelligent way control their prosthesis. That is the long-term vision. We need to decipher what is the code of the brain.

Do you think that Brain Sciences have the potential of becoming a breakthrough field of STEM in the future and if yes, why so?

Yes, in terms of for example illnesses, such as dementia. It is a huge world and a societal burden in terms of socioeconomics. It is just one arm in terms of a single disease, but our understanding of how it develops, why it develops, and whether there are potential therapeutic interventions is one example of

how you could affect the lives of hundreds, thousands, millions of people all around the world. So in terms of worldwide impact? Absolutely. But in terms of how difficult this challenge is? Enormous, which is why there are so many people working on it

Could you explain the process behind conducting your research in three basic steps?

Generally, number one is a scientific question. Having a clear, interesting, conceptually novel question. Then you break that question down to what tools are available to us, eg. Do we want to be imaging a brain? Do we want to use molecular tools? Then you select which tools we could use to directly address that question. Then, when you are acquiring data with those tools, you can do the data

analysis and it will be the initial data that will help you ask the next question and that is fundamental to the development of science. You address the question, but while addressing that, your data will point you towards what will be the next step towards answering the sort of overarching goal. So it is 1.question, 2. implementation, 3. analysis and understanding, which will lead to the next question.

How many people do participate in the research you are leading and what are their roles??

We have a group of ten people here and then there is a mixture of Ph.D. students, we have a research assistant as well and also Postdocs. They each have their own scientific question, which is based around understanding motor control and each of those will pursue that question by implementing a range of different techniques. They will conduct a

range of different experiments. If it is a Ph.D. student it will be towards generating a thesis at the end of it, whereas a Postdoc will be generating a paper. While everyone conducts research to answer their own questions, we have a nice overlap in the lab, so whatever information is being found by one person is of interest to the next person in the lab.

What advice would you give to your younger self regarding research and all that comes with it?

Find people. Speak to people that are in the field. Obviously, you need to go through the education, but if you want to be a researcher then keep your interest broad for a start, so that you do not blink yourself into what you think is your primary goal, because, along the way, you may actually find out things that really spark even more of an interest. In neuroscience, we are now benefiting from the fact that all physicists, physiologists,

biochemists, etc., are coming together. Because the brain needs all of these people, so having people from lots of different fields is super helpful. So you do not have to follow the straight line of doing biology, or chemistry, you can do physics with a vision of doing the neuroscience at the end. Keep your interest open and speak to people in the field. Find what career paths are available

What is the biggest struggle you had to face as a scientist? How did you overcome it?

You go to university, get your Ph.D. and that is sort of the training of getting you to be a group leader and you start off being the group leader. So overnight you go from a super-focused scientist doing your best work you can, trying to get published and then almost overnight you suddenly become a mentor, you become someone who is guiding several people, you have to generate

the grant funding, you have to do the hiring and firing,... Now you are a director of a business that generates cash and has to have the structure that a small business would have. That is quite a challenge to suddenly learn all these different skills that you are technically as a young scientist not trained to do. It was a steep learning curve. It was fun but challenging.

Why do you think that young people should consider sciences as their future career path? What is the greatest perk they could get from it?

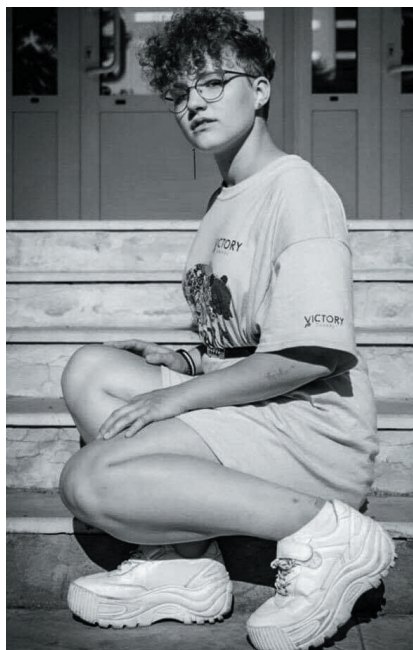
Simply, if you are inquisitive, if you see science as a challenge and you really want to understand how something works, there is no greater opportunity than to be given a space and freedom to follow your dreams and follow your question of choice. Once you get there, it is about choosing what to discuss and which question to go. So whether you go left that junction or right, it is a choice made collectively and for the

next two or three years, we will head in that direction. Sometimes you go right and find a dead end, sometimes you come back, but it is your freedom that allows you to explore the greatest challenges that we face. Understanding the brain as humans is a tremendous opportunity. If you have the drive and ambition to understand things than you have the freedom to do it. Sometimes it does not even feel like a job.

Z. Hudačová

ÓDA NA MÓDU

Pre niekoho banalita, iného formalita, ale dá sa podľa nej spoznať identita? Môže móda pomôcť k sebarozvoju či vyzdvihnúť sebavedomie? Alebo len zbytočne ospevovaný pojem? Rozhovor s ikonickou dvojicou, ktorá ma svojimi outfitmi dostáva odo dňa spoznania, s Dominikou Vidovičovou a Zairou Záremskou.

Aký máš k slovu móda vzťah?

Z: Móda je pre mňa zábava. Vymýšľanie rôznych outfitov je super odreagovanie, baví ma vymýšľať a kupovať veci, v ktorých si ma ľudia všimnú. Je to môj spôsob vyjadrovania seba a mojich pocitov.

D: Kedysi som to slovo nenávidela, lebo som chcela byť hrozne quirky a “not like other girls”, ale teraz sa tomu chcem celkom venovať a učiť sa, ktoré kombinácie sa dajú “pull offnúť” a ktoré budú vyzeráť ako z cirkusu.

Samozrejme, že móda nie je len o kombináciách, ale aj o estetickom vnímaní ako takom a hlavne o self expression. Móda pre mňa znamená, že sa môžem vyjadrovať spôsobom, ktorý si všimnú ľudia už z diaľky.

Ako by si opísala svoj štýl?

D: Prekombinovaný, pretože dokážem skombinovať rôzne farby a vzory. Keď tie kúsky uvidíš, povieš si: To čo je?

Z: Ja som na hrane. A to sa týka aj školského poriadku. Môj štýl je trochu absurdný. Milujem bizarné kúsky a extra trblietkami taktiež nikdy nepohrdnem. A je to hlavne aj rôzny mix medzi mojou maskulinnou a femininou stránkou.

Kedy si prišla k svojmu štýlu?

D: Joj... tak to sa musíme vrátiť k mojej emo fáze 4 roky dozadu. Obliekala som sa čisto do čiernej a malo to gotický nádych. Potom sa niečo zlomilo a zistila som, že sa chcem obliekať úplne ináč než ostatní. Bolo mi proti srsti obliekať sa ako všetci.

Z: Ešte pred rokom a niečo som sa takto neobliekala, nemala som vysoké sebavedomie a nosila som všetko, čo bolo baggy a neukazovalo toho veľa, snažila som sa skryť. Neskôr som stretla Dominiku a Robin a tiež som sa chcela ako ony vyjadrovať svojím oblečením.

Najoblúbenejší obchod je pravdepodobne sekáč, alebo?

D: H&M je v pohode, ale samozrejme sekáč.

Z: Bershka a veľa sekáčov.

Najlepší kúsok oblečenia?

Z: Aktuálne vyhráva latexová sukňa.

D: Milujem moje košele, bez nich by som neprežila. Hlavne tie havajské.

Názor na leopardie legíny?

Z: Áno! Milujem legíny! Ja ich nosím, lebo sú obťahnuté a pohodlné. S čiernym crop topom a zlatými doplnkami by vyzerali fakt dobre. Za toto dostanem veľa hejtu.

D: Leopardí vzor je veľmi kontroverzná vec v móde a veľa ľudí ma ohľadne neho predsudky. Nemám rada legíny, tak môj názor vieš dedukovať.

Ako sú na tom odozvy od okolia?

D: Ahahaha! Dnes v autobuse nás naši spoluobčania prepichovali pohľadom. Často sa ľudia smejú a obzerajú, robia si jednoducho srandu.

Z: Mňa sa opýtali, či pod tým niečo mám. Ale obidve sme sa dostali do problému prvý deň školy, že vraj podprsenky nemôže byť vidno.

D: Ale v Anglicku som počula ľudí rozprávať sa o mojom kabáte: "Look at her coat! It's fucking amazing!"

Z: My nemôžeme žiť tu.

Odkaz na záver?

D: A môj odkaz je, že nemusíte followovať nejaké super prísne módné pravidlá, aby ste si našli štýl, ktorý vám vyhovuje. Nemusíte byť fashion guru na to, aby ste vyzerali dobre, pretože v konečnom dôsledku je hlavné to, či sa vo vašom oblečení cítite ako doma alebo ako u suseda.

Z: Obliekaj sa, ako chceš, hej dobre, ľudia na teba možno budú kukať, budú ťa súdiť, ale in the long run, kto chceš, aby sa cítil pohodlne a dobre? Ty alebo nejakí random typci? Veľká časť toho, ako vyzeráš, je v tom, ako sa v oblečení cítiš, nenechaj sa odradiť.

N. Papšová

Climate change and how Generation Z can save the world.

We are all aware of it. It scares us. So here we are, fighting against it, hoping for a better future.

Let's start at the very beginning.

During, and after, the Industrial revolution, many good things happened. The first steam engine, telegraph, light bulb, vaccination and much more. But it also brought a spike in greenhouse gases emissions and the human population, which in turn contributed to climate change.

Climate change is a serious problem and everyone is talking about it right now. But who will take real action against it? Even though global warming is obviously here and it's a cause for many wrinkles on our faces, there are still people who believe that humans haven't done anything to influence climate change. We add 70 million metric tons of carbon dioxide we to the atmosphere daily. Since the Industrial Revolution (which was clearly the work of humans) 40% more carbon dioxide was released into the atmosphere.

Okay. So our ancestors may have destroyed our planet. So, now what? We are the Generation Z, the Post-Millennials and we are trying to clean our own mess. As this quote says: "But a new generation is on the rise and the first step to communicating with them is understanding they aren't 'just another Millennial.'" We are the generation that has to cope with the biggest problems in the world. We are daunted by climate change, terrorism, and income inequality. Today's youth will be engaged with such issues of the day as no generation before them. Gen Z (born from 1995 to 2009) is believed to become the leading group of the world. We have already shown evidence of an active social conscience.

We recognize the current state of the world, and are actively attempting to change the situation. Gen Z is here, hungry to fix the system and get ahead.

So we are bringing you several ways you can save the environment and planet Earth: completely turn off or unplug your computer, and all electronic devices, overnight to reduce the power you use try to have at least one vegetarian day a week, it takes 2500 gallons of water to produce a single pound of beef change a bath for a shower, baths use approximately double the amount of water a shower uses, and shorten your shower-time where possible, buy local produce, this saves all the pollution incurred by transporting goods long distance you don't need to light up a room no one is using, save energy and money by getting into the habit of switching off the lights when you leave the room buy second hand, this saves you money and helps to reduce packaging material plastic carrier bags are not biodegradable, nor are they recyclable, they often end up polluting the ocean and infiltrating food sources, use a stronger, reusable bag spread awareness, share the knowledge, we can do it together

When I say this, I am speaking to all of you. We have only been born into this world, but we are going to have to live with this crisis our whole lives. So let's not accept it. Let's work for the future we want. For the future we desire so much.

E. Pavlíková

ŽILINSKÝ LITERÁRNY FESTIVAL

MAĎ otca, MAĎ mať, MAĎ knihy, MAĎ literárny festival. Až polovicu z týchto veľmi podstatných vecí nám tento rok ponúkala Žilina v Neologickej synagóge a budove Nadácie Polis, kde sa konal už 16. ročník Žilinského literárneho festivalu. Keďže tohtoročná téma bola MAĎ, tak naozaj mal všetko, čo mať mal. Knihy, diskusie, autorov, ilustrátorov, dobrú kávu, jedlo a hlavne Luboša Mišíka, toto všetko ste tam mohli nájsť. Luboš Mišík nie je len výborný kníhkupec v žilinskom Artfore, ale taktiež znamenitý organizátor. Pripravil takmer štvordenný festival, kde ste mohli stretnúť ľudí zdieľajúcich lásku ku knihám a kultúre, spisovateľov ako Vandu Rozenbergovú s Petrou Nagyovou v diskusii MAĎriarchát, Sama Marca, ale taktiež tohtoročného víťaza ceny čitateľov Anasoft litera, Mila Janáča. Okrem diskusií si tam zahrlo divadlo Pôtoň hru Americký cisár, Modré Hory jeden z najlepších koncertov, na akom som mala šancu byť a synagóga poskytla priestor knižnému trhu. Rodinná atmosféra tohto festivalu vo vzduchu voňala skoro rovnako výrazne ako nové knihy a čerstvá káva. Luboš, ktorému to ide asi lepšie s knihami než so slovami, nám do Karisu poskytol pár stručných odpovedí na moje otázky.

1. Boli ste už od malička milovníkom kníh?

Od malého čitateľa som miloval knihy a príbehy v nich. Čítal som veľa kníh a to mi zostalo až do dneška.

2. Keby ste si mali vybrať jednu knihu, ktorá vás v živote najviac ovplyvnila, ktorá by to bola a prečo?

Myslím, že ma najviac ovplyvnilo dielo J.R.R. Tolkiena. To fakt milujem a čítam to stále dookola.

3. Ako ste sa dostali k práci v kníhkupectve Artforum?

Túžil som po tom. Vtedy existovalo v Žiline kníhkupectvo Om, kde som začal pracovať/1997/ a neskôr sme vytvárali spolu s Jankom a Pavlom kníhkupectvo Artforum. To vzniklo v roku 1999.

4. Kto bol tvorcom nápadu Žilinského literárneho festivalu a čo bola jeho inšpirácia?

Tvorcom bol majiteľ kníhkupectiev Artforum - Vladimír Michal. A nemyslím si, že mal v tom čase nejakú konkrétnu inšpiráciu. Určite chcel, aby všetky zaujímavé literárne festivaly neboli len v Bratislave.

5. Musím povedať, že ako dobrovoľníčka festival veľmi chválím, ste spokojný s tým, ako dopadol?

Sme veľmi spokojní, pretože ľudia sa bavili a bola tam extrémne príjemná atmosféra. Veď si to sama zažila. Mali sme skvelých hostí a dobrovoľníkov.

T. Ďaďová

Navodenie letného cestovateľského ducha, to je však všetko.

„Dvaja dobrí priatelia zo socialistického Československa sa vyberú na cestu po západnej Európe, ktorú nikdy predtým nemali možnosť precestovať.“ Ako naznačuje samotná anotácia, kniha „Ďalej na západ sa dá ísť len na východ“ od Maroša Hečka má byť textom, ktorý nemôže v letnej knižnici chýbať. Spája totiž v súčasnosti veľmi lákavé témy: mladý človek a objavovanie sveta, mladý človek a vzťahy, mladý človek a zamatová revolúcia. Viac ako tematicky je však dôležité spracovanie týchto východiskových motívov.

Autor sa použitím priameho rozprávača (teda prvej osoby jednotného čísla), snažil autenticky vypovedať o stave mladého človeka, ktorý skôr ako fyzickú slobodu potrebuje nájsť slobodu vlastného rozhodnutia. Slovo „snažil“ však používam zámerne, pretože Hečko sa pomocou svojho jazyka od mladého človeka viac vzdialil než priblížil. Rozprávanie je často prerušované(pseudo)intelektuálnymi vpádmi, ktoré akosi nejdu do ucha z úst dvadsaťdvaročného neskúseného študenta ekonómie: „Vďaka experimentálnemu krátkometrážnemu filmu K, kameramanskému cvičeniu o dvojici milencov, ktorí sa viac nenávidia ako milujú...v jednej zafajčenej miestnosti so začmudenou klenbou, komixovým obrazom od Danglera na stene...“(s. 29) I keď zohľadníme fakt, že hlavná postava môže disponovať istým kultúrnym rozhľadom, umelecké či historické súvislosti, ktoré nám ponúka napríklad pri navštívení Chrámu Sagrada Familia, vyznievajú v kontraste s jeho naivným prežívaním skutočnosti (napr. pri sexuálnej interakcii s neznámou Bimi: „Láska, to je najplnšia skutočnosť. Ale s Bimi sme ju nenaplnili...“(s. 153) smiešne a nedôveryhodne. Autor využíva pomerne veľké množstvo opisov prostredia, v ktorom sa v daný čas hlavná postava nachádza, avšak zas nie funkčne. Samotné opisy sú totiž príliš zdĺhavé, autor (cez hlavnú postavu) gýčovito konštatuje stav, dej nikam neposúva a opisné časti zlyhávajú aj v úlohe nepriamo (po)odhaliť prežívanie postavy a jej vzťah k svetu okolo: „Zastaví nás dlhý rad na lístky. Kľukatí sa po chodníku, točí sa v zákrute a potom ďalej k schodom, kde sa lanovka ťahá odspodu do reštaurácie až hore na kopec ku chrámu, pripravená pre turistov, ochotných platiť za chvíľkovú jazdu s vyhliadkou na mesto.“ (s. 141) Na niektorých miestach máme dokonca pocit, že autor si je sám vedomý tejto dysfunkcie, preto nachádzame v knihe vety, ktoré dodatočne vysvetľujú.

Kvôli nedôveryhodnosti hlavnej postavy (a teda aj rozprávača),nezáživnosti cestopisného rozprávania a nedostatočnej analýze vnútorného prežívania postavy môžeme usúdiť, že síce je to kniha tematicky dôležitá, autor však nezvládol narábanie s viacerými postupmi. Ak by sme knihu porovnali s napr. Kunderovou „Neznesiteľnou ľahkosťou bytia“, ktorej postavy tiež zápasia s nepriazňou režimu a vychádza z ústredného motívu lásky a priateľstva, porozumieme, že Hečko aj napriek veľkému rozsahu knihy (349) nie je schopný čitateľa vtiahnuť do deja bez zaužívaných klišé.

K. Pirháčová

Priestor pre hľadanie významu

Narcis, románový debut slovenského postmoderného spisovateľa Rudolfa Slobodu patrí k jednému z najzaujímavejších diel povinnej literatúry. Príbeh Urbana Chromého, vo svojej podstate autobiografický, sa venuje témam ako hľadanie svojho miesta v spoločnosti a svojej identity, ale dotýka sa aj vzťahu k ženám či náboženstvu. Od príchodu hlavnej postavy do Ostravy na úvodných stranách Urbana pomaly spoznávame, na stránkach sa formujú jeho myšlienky a názorové kontrasty.

Román je práve vďaka kontrastom priestorom pre bohatú interpretáciu, ktorá robí z čítania hru. Rudolf Sloboda to okrem iného docielil hlavne odkazmi na iné diela, väčšinou filozofického charakteru, opakovaným používaním symbolov a vykresľovaním absurdných situácií. Najväčšie potešenie pri čítaní prináša teda najmä objavovanie toho, čo text spája, a postupné odkrývanie jednotlivých narážok či uvedomovanie si významu symbolov.

V rámci povinnej literatúry je Narcis značne odlišný od iných textov. Jeho interpretácia totiž nie je jasná ani literárnym vedcom a sám Sloboda v denníkoch opakovane spomínal, že nikto jeho dielo ešte nepochopil. Čítanie je tak honbou za významom a to hlavne v záverečnej pasáži. Snáď žiadne iné dielo neposkytuje toľko priestoru pre otázky a fantáziu čitateľa ako Narcis. Rovnako je len málo textov, ktoré pretínajú autorovu dušu do takej hĺbky, ako v tomto Slobodovom románe a pod rukami čitateľa doslova ožívajú.

K. Kvasnicová

Stuff you should know

We all love podcasts. Maybe you don't love podcasts, in which case you either haven't found the right one, or simply feel like you don't have time to listen to people ramble on about things you could not care less about. In which case, let's face it, you haven't found the right one yet. But boy, do I have the right podcast for you! It covers everything – from mysterious disappearances and mental health disorders, to such far-out themes as which blues musicians allegedly sold their souls to the devil. You will find anything. Hosted by Josh Clark and "Chuck" Bryant, this podcast talks about anything and everything you can think of. And these two men are not ones who would sound like the most boring professor you can think of, they manage to talk about everything with almost childlike wonder and take you in with everything they say, because they aren't lecturing, they are simply talking about stuff they found interesting when they researched the given subject. They have fun the whole time, and if you don't feel like listening to them for the whole forty minutes, they also have the "Short stuff", in which they only talk for ten minutes, even though you may feel like you just sat through an entire lecture with the amount of information you've been given. And even if that sounds too long, there's always the possibility to play it at twice the speed!

T. Slyšková

OROL SUČIANSKY

Krúžky tvorivého písania v slovenčine a v angličtine (GBASWriters) sa k Vám vracajú, v tomto čísle príznačne s letnou melanchóliou. A či už sa jedná o potáborové rozjímanie naď zmyslom života, alebo obúvacie omyly všetkých druhov, zabalili sme (úspešne) bežné súčasti leta do pekných slov.

NESPRÁVNA VEĽKOSŤ TOPÁNOK

Viete, čo to je, mať zlú veľkosť topánok? Je to horšie ako mať len jednu, alebo dve ľavé, či dokonca žiadne. Jedny sú príliš veľké, druhé sú primalé, tretie úzke a štvrté? Tie sú snád' o tri čísla väčšie! Tam tlačia, tam omínajú, nie a nie sa trafiť do správneho čísla. 37 pre paničky, 45 pre loďičky. 17 pre detičky, sú nejaké aj pre mamičky? Čo sú to ale za miery? Žiadne neseďia. Reklamácie sa vraj neprijmajú, a čo že sú topánky zlé. Aj tak ich o rok vymeniš za väčšie číslo. Stále je to však otrava. Keď veľkosť neseďí, všetko je nanič. Nohy sa ti vlečú, pretože sa ti v nich nechce choďiť. Veď komu by sa chcelo? Stále len väčšie a väčšie topánky, kto to má znášať? Ale aha, tam ti malíček nejak divne vytrča, z tých si asi aj vyrástol. Musíš však ísť ďalej, nič iné ti neostáva. Zakopávaš, padáš, vstávaš, mrncíš, sťažuješ sa. Ja robím to isté. Aj tohto roku som dostala zlú veľkosť topánok. A nie hocijakú, ale rovno 18! Mama hovorí, že to nič, to dorastieš. Minule som ju ale videla ako sa necítila na tú svoju 50. Asi aj ona vie, aké to je, mať zlú veľkosť topánok...

THE WRONG SIZE OF SHOES

Keep running through my thoughts back and forward
Maybe I could find another simple word
To explain what I am looking for
Since here comes another war
Still running but now I got lost
What I don't understand is the most
I don't want myself to lose
Maybe I am wearing the wrong size of shoes?

THE WRONG SIZE OF SHOES

came here to **show** you my timeline
ended up with empty hands
now I'm building that barrier around me
guess we're wearing the wrong pair of **shoes**
again
stay or go
throwing away another leaf
but even misery's not real
when it's blown out of way
underneath this **mask**
tears are rolling back
to my **eyes**
other way. to be happy
hope I'll find **myself**
again

NESPRÁVNA VEĽKOSŤ TOPÁŇOK

Slnko. Pot. Voda. Tráva. Ležím a nechávam prsty **slnka**, aby **sa** ma dotýkali. Nespečie ma? Dúfam, že nie, veď **som sa** natrela bielym krémom. Mám zatvorené oči, no **nespím**. Vnímam okolo **seba** zvuky. Vtáčí **spev**. Puknutie konára. Šplechot vody. Čo **sa stalo**? Zdvihnem hlavu a pozriem **sa** do zeleného oka prírody. Jeden z Magdíných chalanov **skočil** do oka a ono ho ukrylo pod svojou hladinou. Všetci **sa** **smejú** a čakajú, kým mu voda **dovolí** popadnúť znova dych. Ukážu **sa** mokré vlasy. Je to ten nový. Ten pekný. Záhadný. Skúmam pohľadom jeho **symetrickú** tvár. Hodila by **sa** na papier, pomyslí **si**. Prúd myšlienok mi preruší Magda. Volá ma k nim na mólo. Nechce **sa** mi **ísť**, no moje nohy vyskočia a **nesú** ma na hnijúce drevo móla. Kráčajú až na **samý** kraj. Zrazu **som** len ja a prázdnota. Nechám nohy, nech **sa** voľne kníšu v letnom vánku. Ten pekný **sa** premení na žabu, aby mohol **prísť** bližšie ku mne.

„Prečo tu nie **si**?”

„Som tu, kde inde by **som** mala byť?” opýtam **sa** zaskočená jeho príjemným hlasom a zároveň jeho otázkou.

„Fyzicky áno, **mysľou** nie. Tak kde **si**?” ako **si** to mohol všimnúť, že v **mysli** mi behá niečo iné. Viem o tom, že mám v hlave teraz len jeho a **snažím sa** ho zaradiť? To nie, to by nemal ako zistiť. Či?

„Tu,” **skočím** do vodného oka. Nádychnem **sa** a pozriem **sa** tam, kde bol **naposledy**. Nie je tam. Obzriem **sa** na Magdínu **skupinu**. Hlava **sa** mu mihla pri chalanoch. Ako **dlho som** bola pod vodou?

Nie, tak dlho, aby mohol tak rýchlo odplávať. Už mi asi hrabe. Nechám moje postrehy na brehu a plávam k Magde.

„Mali by sme sa brať domov, lebo je dosť hodín a za chvíľu bude zapadať slnko,“ poznamená rosnička Magda. Nikto nemá nič proti tomu. Usušíme sa, oblečíme si suché šaty a zoberieme topánky.

„Podme bosí!“ skrsne mi v hlave. Väčšina kývne na súhlas. Topánky sa hompálajú na šnúrkach obmotaných okolo zápästí ako deti na hojdačkách. Postupne nás ubúda. Na každej ulici sa niekto stratí. Už sme iba ja a ten pekný. Moje hniezdo pokoja a lásky je na dosah. Už len dva domy.

„Ahoj! Tak zajtra,“ rozlúčim sa a otvorím dvere do dvorčeka.

„Ahoj! A nestrácaj sa preč,“ zašomre. Otočím sa, aby som ho vysmiala, no je už preč. Čudné. Sadnem si na lavičku a obujem si topánky, aby naši nekričali. No nesadli mi. Toto nie sú moje topánky. Pozriem na číslo. O dve väčšie. Čo sa s nimi stalo? Alebo sa niečo stalo s mojimi choďidlami? Zmenšili sa? Hlúposť. Vojdem dnu a zamierim do mojej izby. Chytím mobil a volám Magde. Mohla mať rovnaké topánky ako ja. Zvoní. Zvoní. Nič. Ešte raz. Zvoní. Pozriem do zrkadla. Zvoní. Ruka drží topánky. Zvoní. Moje topánky. Zvoní. Ale tvár nie je moja. Zvoní. Je jeho. Zvoní.

Teplotné rozdiely

Kras.

Žalúzie z menčestra odfúklo mi slnko do diaľav, do strání divého maku a divých prasiat povaľujúcich sa na oblakoch. Do strání strán strateného diára pomätenca, ktorý sa zabudol nájsť. Do strání hôr úlisných chlapov hádzajúcich oči po žieňatách vo veku ich dcér a do dolín, kde rastú muchotrávky s vôňou mäty.

Leteli potokom pomedzi pierka labutí a zasadli. Do kresla. Ladne ako nožničky. Chceli získať niekoho priazeň? Pýtali si snád tvoju kázeň? Vrazili ti dýku do oka až vytieklo ti ako omáčka z yufky a rozlialo sa po choďníku ako slzy tvojich rozbitých snov? Pochybnosti z tvojej strany, priateľu.

No kôra narástla im na očiach ako púpavy cez leto uvité vo vence; svätožiariary lúčnych sílnk na hlavách tancujúcich lesných víl. Zakryli ich priezračné listy kvapkajúce z korún stromov.

Mráz.

Na počiatku tohto sveta
žili dvaja básnici.
Boli múdri,
jedineční,
nesedeli v márnici.
Mohli písať čo len
chceli,
všetko, čo im napadlo.
Žili v raji plnom
sloviek
Ich život bol
lákačlom.
Mohli navždy žiť tam
spolu,
múdri, neovplyvnení,
užívať si krásy
sveta,
vždy siahat po
prameni
myšlienok čo
nekonečne
budú tieť až naveky.
Mohli mať čokoľvek
chceli—
—svet blízky i
ďaleký. Haď.
Ten pokazil im
svätosť.
Poničil im myšlienky,
pokrútil a skántril
všetky,
čo mali byť naveky.
Básnici už písať
ďalej
o šťastí nevládali.
Aké šťastie, keď pod
tarchou
bičov väčších padali?
Básnici sa stali
niečím
ohrozeným, mŕtvym

snád'.
No ich cesta nekončí
sa.
Je to beh na dlhú
trať.
Žili predtým v
blahobyte,
teraz nesmú písať
nič.
Nesmú opisovať
pravdu,
lebo naď hlavami bič
krúti sa a snaží sa
im
vytrhnúť ich papiere.
Oni však moc dobre
vedia,
že tieto ich maniere
neprestanú, ani keby
umrieť mali kvôli
nim.
Básnici nemlčali.
Nie.
Prežili už veľa zím.
A hoci pod tarchou
bičov
mocnejších vždy
padali,
večer, za tmy,
potajomky
dlhé básne skladali.
O tom, ako bolo dobre,
ako je dnes na svete...
No našli ich. Zistili
to.
A na tejto planéte
vypukol hon na
básnikov.
Na tých, ktorých živí
čas.
Na tých ktorým
otvára sa

brána, čo je v každom
z nás.
Na tých, ktorí sú
nesvätí,
ale pravdu píšu nám.
Na tých, ktorým sám
Boh svieti,
obmýva im zbytky rán.
Často sú nepochopení,
zatváraní, vraždení
a nemajú vôbec šancu
zas siahnuť po
prameni,
ktorý by bol
nekonečný.
Prameň šťastia
skončil v nás.
Nenávisť, túžba po
krvi.
Toto tu vytvoril čas.
No básnici pamätajú
na blaho a na radosť,
a keď v tichu
umierajú,
ich tvár mlčky vraví
dosť.
Opisuje šťastie,
smútok,
a to, ako básnici
nesvätí, a svätí
predsa
skončili na hranici.
Na počiatku tohto
sveta
žili dvaja básnici.
Boli múdri,
jedineční,
teraz ležia v márnici.

—neznámy autor

V bludisku klamstiev
nemôžem zastať.
Utekám stále,
už nie je šanca,
ak nevyjdem von
stratím sa navždy.
Nikdy nenájdem
chodbičku pravdy.
Každý raz klamal,
a kto nie, bude.
Nik nie je čistý
pri poslednom súde.
Mozaika lží je
väčšia a väčšia,
moje a tvoje
klamstvo sa mieša.
Skladajú chodby
obrazce, cesty,
padáme v mŕľoby.
Poď, pokus dvestý
možno nám praje!
Možno to dáme,
možnože šancu
na spásu máme,
počkaj... nie. Smola.
Ulička slepá.
Bolestný koniec
šťastného leta.
Aj to má šancu
neklamať, svedčiť,
no klame. Večne
bude nás predčiť
v počte klamaní
o stave prázdnin.
„Ešte máš čas," vraj,
„chvíľku si sadni,
nerieš, čo príde.
Raz bude dobre."
No leto končí.
Slnko je podlé.
Klame, bo svieti,
no tepla nemá.

Klame aj tráva
večne zelená.
Vraj, že je mäkká,
že je v nej príjemne,
a poreže ťa,
ani necekne.
No ľudia klamú
viac ako veci.
Skrývajú pravdu
úplne všetci.
Každý má tajnosť,
čo nevyzradí.
Cudzích oklame,
svojho si hľadí.
Nenájde kľúčik
ku pravde svätej.
Prečo? 'Bo nie je.
Utekla v lete.
Medzi štyrmi
stenami,
kde nevidieť tiene
my, ľudské pokolenie
premyšľať vždy vieme.
Ticho, čo nás
zachráni
od strachu či vojen,
to ticho je vlastne
dosť
nechápaný pojem.
Také ticho pred
búrkou
je vec naozaj vážna.
Značí príchod
problémov,
a ani len blázna
nenechá na pokoji.
Straší ľudstvo, veru,
lebo nevie posúdiť,
kde je koniec mieru.
Potom trápne ticho,
čo
na rande vždy

vládne,
keď to ticho nastane,
nie každý ho zvládne.
Ticho ďalšie-
pokojné,
to, čo má rád každý.
A ticho, čo nastane
raz po smrti navždy.
Ticho, ktoré pomôže,
ukľudní nás, zmäkčí,
toto ticho dušu nám
neskutočne lieči.
Ticho však aj
rozohní,
keď niet odpovedí
na otázky kladené.
To nahnevá vtedy.
Ticho lásku vyjadrí,
tej netreba slová.
Keby toho ticha niet,
chudobná by bola.
Ticho značí nenávisť,
hádku, zvaďu, spory.
Po hádke je vždy
dlhé,
často ľudí morí.
Ticho má viac
rozmerov
než ponožky v Lidli,
no keď slovo
vyslovím,
rozmary hneď zmizli.
Preto ticho krehké
je,
narušiť ho môžeme,
no tak, ako rozmary,
aj následky sú rôzne.

-nezmámy autor

by NIXATRA

										3										
										2	2	1	1		2					
		4		2	2	1	1		4	1	2	2	1	3	1	3	2			
		5	2	3	4	4	4	5	2	2	2	1	1	2	2	2	2			
	12	2	4	3	3	4	4	5	1	3	2	2	1	1	1	2	2	4	1	
9	1	3	5	2	4	5	6	8	9	1	2	1	2	1	1	2	2	6	3	

				6
			2	7
		2	5	3
		2	4	7
	1	4	3	3
1	3	3	2	2
2	3	2	2	3
1	3	1	2	3
4	2	2	2	1
	3	4	2	3
	3	3	2	5
	3	3	3	2
	3	3	3	2
	2	3	2	2
		5	5	2
		4	8	1
	2	1	6	3
			4	5
		1	1	6
			3	7
